

Załącznik nr do uchwały Nr
Rady Miasta Krakowa z dnia.....2021 roku

„Bezpieczny Kraków”

**Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata
2018 – 2021**

Spis treści

I. Uzasadnienie potrzeby opracowania Programu.....	5
II. Podstawowe parametry Programu.....	13
III. Diagnoza obszarów oddziaływania Programu.	13
IV. Założenia Programu.	33
V. Cele Programu / Deklaracja wyników Programu.....	34
V.A. Cele Programu/Deklaracja wyników Programu. Poziom wykonawczy.....	35
Cel szczegółowy I: Zwiększanie kompetencji w zakresie udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia.	35
Cel operacyjny 1: Podnieść poziom adekwatnego reagowania na zagrożenia oraz rozwijać postawy prospołeczne (altruizm, poczucie odpowiedzialności, zaangażowanie w działania edukacyjne obejmujące zagadnienia zagrożeń).	35
Cel operacyjny 2: Rozpowszechniać wiedzę na temat statusu pokrzywdzonego i świadka w sprawach z zakresu kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń.	36
Cel operacyjny 3: Zwiększyć przeżywalność w przypadkach nagłego zatrzymania krążenia (NZK) poza szpitalem (wspólnie z celem szczegółowym III).....	38
Cel operacyjny 4: Zwiększyć kompetencje seniorów w zakresie reagowania na zagrożenie i gotowości do pomagania innym.	41
Cel operacyjny 5: Poprawić stopień przygotowania obiektów użyteczności publicznej w Krakowie na wypadek ataku terrorystycznego. ...	42
Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):	44
Cel szczegółowy II: Ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach.	44

Cel operacyjny 1: Podnieść poziom wiedzy w zakresie zapobiegania i radzenia sobie ze zjawiskami agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży.	44
Cel operacyjny 2: Rozwinąć kompetencje społeczne i interpersonalne służące radzeniu sobie w sytuacjach agresji i przemocy.	46
Cel operacyjny 3: Podnieść jakość infrastruktury szkół i placówek edukacyjnych służącej zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa.	47
Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):	48
Cel szczegółowy III: Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu.	49
Cel operacyjny 1: Zintegrować zarządzanie bezpieczeństwem ruchu drogowego.	49
Cel operacyjny 2: Wyeliminować postawy obojętności społeczeństwa wobec wykroczeń dotyczących niechronionych uczestników ruchu drogowego.	52
Cel operacyjny 3: Prowadzić profilaktykę na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.	52
Cel operacyjny 4: Zwiększyć skuteczność pomocy przedmedycznej.	54
Cel operacyjny 5: Zwiększyć obecność służb ochrony porządku i bezpieczeństwa w miejscach najbardziej zagrożonych dla niechronionych uczestników ruchu drogowego.	54
Cel operacyjny 6: Poprawić bezpieczeństwo infrastruktury drogowej.	55
Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):	56
Cel szczegółowy IV: Realizacja zawieszona.	56
Cel szczegółowy V: Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców	56
Cel operacyjny 1: Zwiększyć funkcjonalność mapy zagrożeń jako narzędzia analizy przestrzennej zagrożeń.	57
Cel operacyjny 2: Pogłębić wiedzę władz miasta na temat poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	59

Cel operacyjny 3: Opracować standardy dystrybucji informacji na temat bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	60
Cel operacyjny 4: Zintegrować działania podmiotów zajmujących się bezpieczeństwem i patologiami społecznymi.	62
Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):	63
V.B. Cele Programu/Deklaracja wyników Programu. Poziom wspomagający.	63
Cel szczegółowy VI: Realizacja celu szczegółowego VI częściowo wstrzymana. Promowanie Programu wśród mieszkańców Krakowa oraz angażowanie społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w jego realizację.	63
Cel operacyjny 1: Podnieść poziom świadomości mieszkańców Krakowa na temat Programu „Bezpieczny Kraków”.	64
Cel operacyjny 2: Promować konkretne elementy Programu skierowane do właściwych grup docelowych - potencjalnie zainteresowanych mieszkańców, poszczególnych grup (np. seniorzy, uczniowie, nauczyciele, uczestnicy ruchu drogowego, turyści) i organizacji pozarządowych.	66
Cel operacyjny 3: Pozyskać partnerów do przygotowania, przeprowadzenia i promowania Programu i nawiązanie z nimi długoterminowej współpracy.	67
Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):	68
VI. Plan realizacji i zasady finansowania Programu.	69
VI.1. Plan realizacji Programu.	69
VI.2. Zasady finansowania Programu.	75
VII. Ewaluacja i koordynacja Programu.	75
VII.1. Ewaluacja Programu.	76
Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):	76

VII.2. Koordynacja Programu.....	76
Szacunkowy koszt realizacji - Fundusz ekspercki (koszt całkowity):	78
VIII. Ryzyka dla Programu.	80
IX. Interesariusze Programu.....	81

I. Uzasadnienie potrzeby opracowania Programu.

Bezpieczeństwo nie jest stanem danym raz na zawsze, ponieważ ciągle pojawiają się nowe zagrożenia oraz zmieniają się uwarunkowania, specyfika i potrzeby społeczne. Podstawą dla przygotowania Programu „Bezpieczny Kraków” w pierwszej kolejności powinno być sprecyzowanie takich pojęć jak bezpieczeństwo publiczne, porządek publiczny oraz bezpieczeństwo obywateli. W doktrynie prawa definiowanie tych pojęć od dawna budzi wiele kontrowersji i do dziś stanowi przedmiot ożywionych sporów¹. Z uwagi na okoliczność, że na potrzeby niniejszego opracowania wykładni tych pojęć dokonywać musimy przede wszystkim w odniesieniu do przepisów ustaw samorządowych, uzasadnionym jest przyjęcie definicji w ujęciu materialnym. Bezpieczeństwo publiczne oznacza „stan, w którym ogółowi społeczeństwa, indywidualnie nieoznaczonemu, nie grozi żadne niebezpieczeństwo i to niezależnie od jego ewentualnych źródeł”², porządek publiczny zaś rozumiany być winien jako „stan występowania sprawności urządzeń i instytucji publicznych, obejmujących zarówno sferę prawną jak i pozaprawną kształtowania akceptowanego ładu stosunków społecznych”³. Zauważyć należy jednak, iż takie rozumienie powoduje, iż w praktyce nie można wyznaczyć jednoznacznie zakresu każdego z nich, co prowadzić może do ich krzyżowania się.

Nieco odmienny charakter ma pojęcie „bezpieczeństwo obywateli”. Ten rodzaj bezpieczeństwa ma bowiem charakter zindywidualizowany i w sposób bezpośredni dotyka sfery osobistej jednostki. W związku z powyższym bezpieczeństwo obywateli należy uznać za zawierające się w zakresie znaczeniowym bezpieczeństwa publicznego – co ma niebagatelne znaczenie z uwagi na katalog zadań jednostek samorządu terytorialnego. Ograniczając się do użytych przez ustawodawcę sformułowań, należałoby stwierdzić, że samorząd lokalny (gminny i powiatowy) nie wykonuje w ogóle zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego, co wydaje się być twierdzeniem nieuprawnionym⁴. Zatem pojęcie bezpieczeństwa obywateli w największym zakresie odnosić się będzie do gwarancji bezpieczeństwa osobistego, rozumianego jako stan, w którym nie występuje fizyczne zagrożenie dla jednostki. Jednocześnie, zauważyć trzeba, że bezpieczeństwo osobiste zawiera się w zakresie znaczeniowym bezpieczeństwa obywateli, co więcej – w doktrynie te dwa pojęcia bywają ze sobą utożsamiane. Tym samym, nawiązując do art. 5 Konstytucji, stanowiącego, że „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”, uprawnionym jest stwierdzenie, że ustawa zasadnicza statuuje również obowiązek zapewniania bezpieczeństwa osobistego przez administrację publiczną. Co więcej, z samej swej istoty zadania związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego posiadają charakter zadania publicznego. Tym samym determinuje to wiodącą rolę administracji publicznej w tym zakresie.

¹ Zob. J. Dobkowski, *Administracyjnoprawne stosunki łączące Policję z samorządem terytorialnym*, Olsztyn 2013, s. 17-55.

² Ed. Ura, *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego*, w: Ed. Ura (red.), *Prawo administracyjne. Część II*, Rzeszów 1997, s. 97-101.

³ Tamże.

⁴ Zob. P. Mączyński, *Wprowadzenie systemowe: rozwiązania prawne z punktu widzenia koordynacji*, w: J. Czapska (red.), *Koordinacja działań lokalnych na rzecz bezpieczeństwa*, Kraków 2014.

Przenosząc poczynione wyżej uwagi na grunt rozważań dotyczących bezpieczeństwa obywateli na poziomie lokalnym zauważyć trzeba istotną rolę, jaką w zakresie realizacji tego zadania pełnią jednostki samorządu terytorialnego. Nie umniejsza to roli, jaką w związku z szeregiem zadań związanych z bezpieczeństwem na poziomie lokalnym wykonują również służby, inspekcje i straże – Policja, Państwowa Straż Pożarna, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Inspekcja Nadzoru Budowlanego, a także podmioty, których zadania nie są ustawowo bezpośrednio związane z zapewnianiem bezpieczeństwa, lecz porządkiem publicznym, jak np. straże gminne czy niektóre jednostki organizacyjne gmin i powiatów⁵. Sytuacja, w której wiele podmiotów – tak publicznych, jak i prywatnych – angażuje się w proces zapobiegania przestępczości oraz zapewnianie bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego w literaturze europejskiej określana jest jako “cicha rewolucja”, czy też “przełom”, gdyż wskazuje się, że proces pluralizacji zadań policyjnych (ang. *plural policing*) jest uniwersalny i ma w krajach rozwiniętych i rozwijających się charakter uniwersalnego trendu⁶. Pluralizacja zadań policyjnych oznacza, że nie tylko Policja, ale także cała administracja rządowa nie posiada monopolu w tym zakresie. Wspomniany brak monopolu administracji rządowej w zakresie szeroko rozumianych zadań policyjnych implikuje konieczność wypełnienia tej luki przez inne formy ich realizacji i aprobowanie ich wykonywania przez podmioty z tą administracją niezwiązane⁷. Współcześnie odchodzi się bowiem od założenia, że za zapewnianie bezpieczeństwa w państwie odpowiedzialna jest wyłącznie jedna, umundurowana i uzbrojona formacja realizująca zadania w tym zakresie.

Dalsze rozważania koncentrować się będą na zapewnianiu bezpieczeństwa obywateli jako na zadaniu realizowanym przez gminę i powiat, które zdefiniowane są w ustawach samorządowych oraz uzupełniających je przepisach szczególnych. Miasto na prawach powiatu na mocy obowiązującego prawa wykonuje bowiem szereg zadań z zakresu administracji reglamentacyjno-porządkowej⁸ przede wszystkim zapewnianie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej, a także – związane z administracją reglamentacyjno-porządkową zadania w zakresie ochrony zdrowia, transportu drogowego i dróg publicznych, administracji architektoniczno-budowlanej, ochrony środowiska, ochrony przeciwpowodziowej, a także obronności. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 4 ust. 1 pkt 15 i 16 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, ponadgminnych – do powiatu, a te obejmują m.in. właśnie zapewnianie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

⁵ M. Mączyński w: P. Chmielnicki (red.), *Komentarz do ustawy o samorządzie powiatowym*, Warszawa 2005, s.88-91.

⁶ E. Deveroe, J. Terpstra, *Plural policing in Western Europe*, *European Journal of Policing Studies*, 2(3), 2015, s. 235. Zob. też: D.H. Bayley, C.D. Shearing, *The future of policing*, *Law & Society Review*, 30(3), 1996, s. 586 oraz D.H. Bayley, *The police and political development in Europe*, w: C. Tilly (red.), *The Formation of National States in Europe*, Princeton 1975, s. 328.

⁷ T. Jones, T. Newburn, *Plural policing. A comparative perspective*, Nowy Jork 2006, s. 6.

⁸ H. Izdebski, M. Kulesza, *Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne*, Warszawa 1998, s. 105.

Administracja publiczna powinna być przygotowana na zapobieganie zagrożeniom, a w razie ich zaistnienia - na podjęcie odpowiednich działań pozwalających na wyeliminowanie, bądź zminimalizowanie ich skutków. Gwarancją utrzymania tego stanu jest współpraca wszystkich służb i instytucji odpowiedzialnych za zapewnianie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Wobec powszechności występowania różnego typu zagrożeń w mieście, niezbędna jest skuteczna realizacja określonych prawem zadań przez szereg wyspecjalizowanych podmiotów takich jak Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK, Komenda Miejska Policji, Straż Miejska Miasta Krakowa, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Krakowskie Pogotowie Ratunkowe, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, Powiatowa Inspekcja Nadzoru Budowlanego w Krakowie, Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Praworządności Rady Miasta Krakowa, Komisja Bezpieczeństwa i Porządku oraz inne działające na obszarze miasta służby i jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo.

Instrumentem, który może służyć planowaniu i integracji wspólnych działań podmiotów realizujących zadania z zakresu zapewniania bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na obszarze miasta jest **program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego**, uchwalany na podstawie art. 12 pkt 9b w zw. z art. 38a ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Uchwalenie programu jest obowiązkiem organu stanowiącego miasta. Zasadniczego powodu uchwalenia i realizacji programu upatrywać należy w szczególnej roli, jaką narzędzie to może pełnić w procesie zapewniania bezpieczeństwa na poziomie lokalnym. Albowiem jednym z założeń programu jest inspirowanie działań i zapewnienie organizacyjnych możliwości ich realizacji w sposób zintegrowany i kompleksowy, przy optymalnym wykorzystaniu prawnych możliwości podmiotów zaangażowanych w jego realizację⁹, przy maksymalnym dostosowaniu programu do lokalnych potrzeb. Warto bowiem podkreślić, że przepisy ustawy, które nakładają obowiązek uchwalenia programu, nie określają jego struktury, okresu obowiązywania ani sposobu realizacji. Uchwalając tego rodzaju program Miasto Kraków może skumulować korzyści, jakie płyną z faktu, że jest ono szczególnym rodzajem jednostki samorządu terytorialnego – miastem na prawach powiatu. Wykonując jednocześnie zadania gminy i powiatu, Kraków w sposób pełny korzysta z domniemań wyrażonych w art. 163 i 164 Konstytucji RP¹⁰. Zachodzi zbieżność interesów Krakowa jako gminy i powiatu. Jest to sytuacja zasadniczo odmienna od przypadków tzw. powiatów „ziemskich”, w których interesy powiatu nie muszą być w pełni zbieżne z interesami położonych na ich obszarze gmin. Okoliczności te, w połączeniu ze szczególną – względem innych jednostek samorządu terytorialnego, konstrukcją otwartego katalogu zadań gminy (zawartego w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym), pozwalają na wielopłaszczyznowe podejście do przeciwdziałania zdiagnozowanym na obszarze miasta problemom związanym z zapewnianiem bezpieczeństwa i porządku publicznego.

⁹ Zob. K. Jurzak-Mączka, *Powiatowe programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego w świetle wyników badań empirycznych*, [w:] J. Czapska (red.), *Koordinacja działań lokalnych na rzecz bezpieczeństwa*, Kraków 2014, s. 225-226.

¹⁰ Pierwsze z nich polega na domniemaniu wszystkich zadań publicznych niezastrzeżonych ustawami dla innych władz publicznych na rzecz samorządu terytorialnego. Drugie zaś oznacza domniemanie właściwości gminy w zakresie realizacji zadań samorządu terytorialnego niezastrzeżonych na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego.

Obowiązujący dotychczas Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa pn. „Bezpieczny Kraków”¹¹, został przyjęty uchwałą nr XL/299/1999 Rady Miasta Krakowa w dniu 22 grudnia 1999 r. będąc wówczas jednym z pierwszych programów w kraju. Charakteryzowały go kompleksowość i spójność, które bezdyskusyjnie świadczyły wówczas o prekursorskim charakterze Programu. Ponadto, co należy szczególnie podkreślić, został uchwalony blisko dwa lata przed wprowadzeniem takiego wymogu do ustawy o samorządzie w powiecie.

Głównymi przesłankami do uchwalenia Programu „Bezpieczny Kraków” były niski poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz postępujący wzrost przestępczości. W czasie siedemnastu lat obowiązywania Programu nastąpiło szereg ważnych zmian zarówno w mieście, jak też w całym kraju. Znaczącej poprawie uległ poziom bezpieczeństwa w Krakowie – wyrażający się zarówno wzrostem efektywności służb odpowiedzialnych za zapewnianie bezpieczeństwa i porządku publicznego jak też spadkiem ilości przestępstw. Nastąpiły istotne zmiany w strukturze przestępczości. Wzrosło przy tym poczucie bezpieczeństwa, czemu mieszkańcy dają wyraz w debatach społecznych oraz w badaniach sondażowych. Zmieniły się również inne warunki funkcjonowania Programu, które najogólniej można podzielić na dwie kategorie: zmiany w społecznym, organizacyjnym i ekonomicznym kontekście jego funkcjonowania oraz zmiany wymogów/oczekiwań formalnych, jakie powinny spełniać odpowiednie dokumenty.

Do najważniejszych czynników przemawiających za potrzebą uchwalenia nowego programu zaliczyć należy:

- zmiany w prawie odnoszącym się do różnych aspektów zapewniania bezpieczeństwa lokalnego i funkcjonowania służb wykonujących zadania w tym zakresie, które wyrażają się m.in. obowiązkiem uchwalania pewnych programów lub realizacji programów o charakterze wykraczającym poza obszar miejski;
- nowe zagrożenia, przede wszystkim zamachy terrorystyczne oraz zagrożenia wiążące się z rozwojem Internetu;
- rosnące możliwości współpracy z międzynarodowymi ekspertami w zakresie bezpieczeństwa oraz tworzenia sieci miast w zakresie rozwijania strategii zapewniania bezpieczeństwa i korzystania z funduszy europejskich;
- rozwój i kumulowanie wiedzy we wszystkich dziedzinach, które są istotne dla skonstruowania i funkcjonowania nowego programu, a w szczególności:
 - a) informacje na temat funkcjonowania Programu „Bezpieczny Kraków” w dotychczasowej formie (por. coroczne sprawozdania¹²),
 - b) gromadzenie wiedzy na temat funkcjonowania powiatowych programów bezpieczeństwa w Polsce¹³, co pozwala na wykorzystanie dobrych praktyk z innych dużych miast w naszym kraju oraz polskich banków dobrych praktyk,
 - c) rozwój wiedzy na temat możliwości zapewniania bezpieczeństwa w mieście w zintegrowanych koncepcjach takich jak *smart city* oraz *resilient city*,

¹¹ Treść programu dostępna jest pod adresem: https://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=700 . [dostęp: 20.11.2017 r.].

¹² Roczne sprawozdania z jego realizacji dostępne są pod adresem: https://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=700 . [dostęp: 20.11.2017 r.].

¹³ J. Czapska (red.), *Koordinacja działań lokalnych na rzecz bezpieczeństwa*, Kraków 2014.

- d) dobre praktyki publikowane przez zagraniczne podmioty: uczelnie, EFUS¹⁴, EUCPN¹⁵, ICPC¹⁶, Campbell Collaboration,
 - e) wiedza na temat zagrożeń i ich źródeł wynikająca z prowadzonych w Krakowie cyklicznych badań empirycznych, tendencji zdiagnozowanych na podstawie tworzonej mapy zagrożeń UMK, badań prowadzonych w trakcie prac nad przygotowaniem raportu zespołu o monitoringu wizyjnym,
 - f) rozwój technologii pozwalających na dopełnienie działania ludzi o nowoczesne rozwiązania techniczne, takie jak rozwój Internetu, monitoringu wizyjnego, dronów itp.;
- zmiany instytucjonalne: w mieście powstały albo wyspecjalizowały się podmioty zajmujące się wybranymi aspektami bezpieczeństwa mieszkańców, które przejęły (lub mogą skutecznie koordynować) niektóre zadania. Większą rolę odgrywają w zapewnianiu bezpieczeństwa prywatne podmioty (firmy ochrony i mienia itp.), funkcjonuje szereg programów ogólnopolskich, regionalnych czy lokalnych, które służą wypełnianiu zadań przypisanych kiedyś instytucjom w mieście w ramach Programu „Bezpieczny Kraków”.

Przygotowanie nowego Programu „Bezpieczny Kraków” wpisuje się w prace, jakie są prowadzone w związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Krakowa 2030¹⁷ (dalej: SRK 2030). Cele Programu są ściśle związane z celem operacyjnym IV.5 zawartym w SRK 2030 polegającym na osiągnięciu wysokiego poziomu bezpieczeństwa w Krakowie, przy zapewnieniu m.in. współpracy i wspierania działań służb i instytucji zaangażowanych w zapewnianie bezpieczeństwa lub porządku publicznego w mieście, a także zaangażowania obywateli w działania z zakresu prewencji kryminalnej i edukacji dla bezpieczeństwa¹⁸. Założono, że Program w niezbędnym zakresie będzie nawiązywał do innych programów przewidzianych w SRK2030, np. program pomocy ludziom starszym czy program rewitalizacji. Program powinien także spełniać standardy przewidziane w Zarządzeniu Nr 2943/2017 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 3.11.2017 r. w sprawie przyjęcia „Instrukcji opracowywania programów”.

Samorząd Miasta Krakowa poprzez realizowanie Programu winien sprawować przede wszystkim funkcję koordynacyjną i inspirującą w odniesieniu do działań w zakresie bezpieczeństwa, poprzez uzupełnianie (zamiast zbędnego powielania) – w zakresie posiadanych kompetencji – prac instytucji publicznych oraz inspirowanie i wspieranie innych podmiotów do reakcji odpowiadających na potrzeby mieszkańców, ich grup

¹⁴ Europejskie Forum na Rzecz Bezpieczeństwa Miast (ang. *European Forum for Urban Security*): <https://efus.eu/en/> [dostęp: 20.11.2017 r.].

¹⁵ Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej (ang. *European Crime Prevention Network*): <https://eucpn.org> [dostęp: 20.11.2017 r.].

¹⁶ Międzynarodowe Centrum Prewencji Kryminalnej (International Center for the Prevention of Crime <http://www.crime-prevention-intl.org/>) [dostęp: 20.11.2017].

¹⁷ Szerzej na temat Uchwały Nr XCIV/2449/2018 z dnia 7 lutego 2018 r.

¹⁸ Cel operacyjny IV.5 został umieszczony w obszarze projektu SRK2030 pt., „Jakość życia”. Szerzej na temat kluczowych działań oraz programów i projektów strategicznych związanych z celem: <https://srk2030.pl/strategia-rozwoju/plan-strategiczny/matryca-strategiczna-strategii-rozwoju-krakowa-2030/obszar-iv-jakosc-zycia/> [dostęp: 20.11.2017 r.].

oraz miasta jako całości. Innymi słowy, Program „Bezpieczny Kraków” stanowić ma wartość dodaną w stosunku do istniejących praktyk i schematów działania instytucji publicznych (nie tylko tych organizacyjnie związanych z Miastem Kraków).

„Bezpieczny Kraków” wносить ma także nową jakość działań w stosunku do obecnie funkcjonujących w mieście programów, w tym obowiązkowych lub dobrowolnych programów profilaktycznych. Ze względu na obowiązywanie w dziedzinie szeroko rozumianego bezpieczeństwa szczegółowych regulacji nakładających obowiązki planistyczne, istotne zagadnienia programowane są w odrębnym trybie, a tym samym Program Bezpieczny Kraków nie zawiera w tym zakresie odrębnych zadań. W szczególności dotyczy to zagadnień objętych Planem Zarządzania Kryzysowego (wraz z Planem ochrony przed powodzią, Planem ratowniczym systemu ratowniczo-gaśniczego, Planem działania na wypadek epidemii, Planem postępowania awaryjnego w przypadku zdarzeń radiacyjnych itp.) czy też *Wojewódzkim Planem Działania Systemu „Państwowe Ratownictwo Medyczne”*. Zakres, tryb i właściwość programowania w tych dziedzinach uregulowane są odrębnymi przepisami. Ponadto, Programem nie objęto zagadnień, w których zakres zadań organów administracji publicznej jest szczegółowo unormowany w przepisach, w tym m.in. w ustawie o ochronie przeciwpożarowej, ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych, ustawie o bezpieczeństwie na obszarach wodnych, i innych.

Od momentu uchwalenia poprzedniego Programu „Bezpieczny Kraków”, który został przyjęty uchwałą nr XL/299/1999 Rady Miasta Krakowa w dniu 22 grudnia 1999 r., rozwinięto i zweryfikowano skuteczność wielu metod ograniczania przestępczości, co niewątpliwie warto zdyskontować na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. Przykładem działań, które już stały się standardem dla służb i innych podmiotów wykonujących zadania w obszarze zapewnienia porządku i bezpieczeństwa, a funkcjonują w ramach dotychczas obowiązującego strategicznego Programu poprawy bezpieczeństwa mogą być programy kierunkowe: „Zero tolerancji”, „Dealer”, „Nasz dzielnicowy”, „Chrońmy młodzież”, „Niebieska Karta”, „Bezpieczne dojście do szkoły”, „Radar”, „Koezystencja”, „Trzeźwość”, „Bezpieczne Ferie”, „Bezpieczne lato”, „Bezpieczny Dojazd”, „Kontrakty dla Dzielnic”, „Czyste place zabaw i piaskownice”, „Parki Rodzinne”, „Współpracujmy”, „Czyste miasto”, „Pomoc ofiarom przestępstw i patologii społecznych” i wiele innych. Z uwagi jednak na wspomnianą standaryzację, działania te będą kontynuowane niezależnie od Programu „Bezpieczny Kraków”.

Podstawowym założeniem budowy programu powinno być przestrzeganie zasady, że należy go konstruować, realizować, a także oceniać wykonanie zadań na podstawie rzetelnej wiedzy, formułowanej przede wszystkim w oparciu o bezstronne, wieloaspektowe badania naukowe (*evidence-informed policy*). Idea nie jest nowa, ale w ostatnich dekadach zyskała na popularności ze względu na rozwój metod badań oraz szereg technicznych udogodnień w ich prowadzeniu. W praktyce budowanie programów na podstawie *evidence-informed policy* wypiera wcześniejszą tendencję do budowania ich głównie w oparciu o opinie (fachowców). Do niezbędnych źródeł wiedzy należy zaliczyć publikowane wyniki badań, wiedzę ekspertów, wcześniejsze ewaluacje, adekwatne ekonomiczne i statystyczne modele. Wykaz źródeł powinien być otwarty, szeroki i dynamiczny. Zarówno ilościowe, jak jakościowe badania powinny mieć systematyczny charakter.

W reakcji na dynamicznie zmieniające się potrzeby w zapewnianiu bezpieczeństwa Krakowian, w dniu 9 stycznia 2014 r. między Gminą Miejską Kraków a Uniwersytetem Jagiellońskim zawarte zostało porozumienie w sprawie współpracy na rzecz poprawy bezpieczeństwa w Gminie Miejskiej Kraków¹⁹. Celem Porozumienia jest współpraca w zakresie badania, analizowania, dokumentowania stanu porządku i bezpieczeństwa publicznego w Krakowie, rekomendowania i doskonalenia działań mających na celu poprawę sytuacji, a także wymiany doświadczeń w tym zakresie. Kolejne lata współpracy między UJ oraz UMK, jak też ich wspólne konsultacje z podmiotami, które mają – lub w przyszłości mogłyby mieć - wpływ na bezpieczeństwo, pozwoliły na zdiagnozowanie najważniejszych obszarów zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zebrane dotąd dane pozwalają ocenić stan bezpieczeństwa w Krakowie oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jako dobre (por. szczegółowo punkt III). Jest to w dużej mierze zasługa intensywnej pracy służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Częściowo jednak stan ten wynika z ogólnych trendów spadkowych w przestępczości, które obserwujemy w Polsce od kilku lat, a które zależne są od licznych uwarunkowań społecznych i demograficznych.

Z tego względu konieczne jest podejmowanie ciągłych wysiłków, które pozwolą utrzymać dobry stan zastany i poprawiać go, a wraz z nim poziom satysfakcji z życia w mieście mieszkańców. Ponadto fakt, że ogólny poziom bezpieczeństwa jest zadowalający nie znaczy, że nie istnieją obszary, w których nadal poprawa sytuacji jest konieczna i wymaga zintensyfikowanych, innowacyjnych działań. Może to być uzasadnione różnymi względami, np. tym, że:

- natężenie niepożądanego zjawiska nadal jest zbyt duże w stosunku do oczekiwań lub wskaźników w innych miastach w kraju lub zagranicą (np. przemoc rówieśnicza);
- natężenie niepożądanego zjawiska nie jest bardzo duże, ale powaga jego konsekwencji lub uciążliwość poważnie wpływa na jakość życia mieszkańców (np. wypadki drogowe ze skutkiem śmiertelnym);
- pojawiły się nowe zagrożenia lub nieznane dotąd formy znanych zagrożeń, które wymagają zastosowania nowych strategii (np. cyberprzemoc);
- typ postaw wymagających zmiany powoduje konieczność nieustających oddziaływań na możliwie najszersze grupy odbiorców (kształtowanie postaw prospołecznych i współodpowiedzialności za bezpieczeństwo swoje i innych).

To właśnie miasto i jego instytucje znakomicie nadają się na stymulatora i koordynatora inicjatyw integrujących działanie podmiotów centralnych i lokalnych oraz publicznych i prywatnych, a przez to zwiększać ich efektywność.

¹⁹ Szerzej na temat Porozumienia na rzecz poprawy bezpieczeństwa w Gminie Miejskiej Kraków: <http://www.ksp.wpia.uj.edu.pl/porozumienie-na-rzecz-bezpieczenstwa> [dostęp: 20.11.2017 r.].

Zgromadzona wiedza została wykorzystana przez Zespół powołany przez Prezydenta m. Krakowa do prac nad przygotowaniem Programu „Bezpieczny Kraków”. W celu zidentyfikowania obszarów bezpieczeństwa wymagających współcześnie interwencji wykorzystano następujące źródła danych: dane statystyczne Policji i Straży Miejskiej Miasta Krakowa, mapy zagrożeń, raporty z badań poczucia bezpieczeństwa oraz innych badań społecznych, sugestie mieszkańców (w tym członków jednostek pomocniczych) wyrażone podczas spotkań w dzielnicach, spotkania z organizacjami pozarządowymi, Młodzieżową Radą Krakowa, dane otrzymane w trakcie konsultacji z instytucjami miejskimi. Dodatkowo zadbano o to, aby treść Programu pozostawała w zgodzie z celami wyznaczonymi w ramach SRK 2030.

Do prac włączono Policję, Straż Miejską, Straż Pożarną. W każdej grupie tematycznej pracowali wspólne policjanci, strażnicy miejscy, przedstawiciele uczelni, organizacje pozarządowych oraz jednostek miejskich (np. ZDMK, ZZM). Poszczególne grupy tematyczne korzystały z pomocy odpowiednich wydziałów UMK oraz instytucji samorządowych takich jak MCPU, MOPS, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi czy Krakowski Ośrodek Terapii. Podjęto działania służące zacieśnieniu współpracy z uczelniami wyższymi w realizacji Programu oraz jego ewaluacji. Dokonano również przeglądu wszystkich obowiązujących w mieście programów dotyczących poszczególnych aspektów bezpieczeństwa celem uniknięcia powtórzeń lub rozważenia potrzeby uzupełnienia funkcjonujących programów o nowe elementy.

Na podstawie doświadczeń zgromadzonych w zakresie realizacji tego typu programów bezpieczeństwa w polskich miastach, przyjęto założenie, że powinien być Programem na określony, niezbyt długi czas, co pozwoli skoncentrować wysiłek na konkretnych problemach, zdiagnozowanych w 2017 roku. Jak podkreślano wcześniej, ustawa nie przesądza treści programów, pozostawiając samorządom swobodę w wyborze rozwiązań odpowiadającym konkretnym potrzebom. Trzyletni okres obowiązywania Programu został wybrany ze względu na następujące względy:

- poszukiwanie kompromisu między dostosowywaniem Programu do zmieniających się dynamicznie zagrożeń w mieście oraz stabilizacją niezbędną do zrealizowania stawianych celów;
- sposób realizacji poszczególnych zadań. Program zawiera zadania zlecane instytucjom oraz konkursy dla organizacji pozarządowych dlatego zakres zadań powinien być zapewniać precyzję ogłaszanych konkursów,
- zapewnienie możliwości efektywnej ewaluacji poszczególnych zadań, realizacji celów szczegółowych i Programu jako całości, aby ta wiedza mogła zostać efektywnie wykorzystana w kolejnym Programie „Bezpieczny Kraków”.

W związku ze stanem epidemii wprowadzonym na potrzeby prewencji wynikającej z konieczności ograniczenia liczby zachorowań na COVID-19 podjęto decyzję o wstrzymaniu Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków” w 2020 r. Zawieszenie Programu wywołało lukę w miejskiej profilaktyce bezpieczeństwa, również ze względu na brak zapewnienia ciągłości

i cykliczności realizacji dużej części projektów, a przede wszystkim zagrożenie zaprzepaszczeniem dotychczas osiągniętych pozytywnych jego efektów. Niezwykle ważna jest więc kontynuacja działań i dokończenie realizacji Programu w 2021 r.

II. Podstawowe parametry Programu.

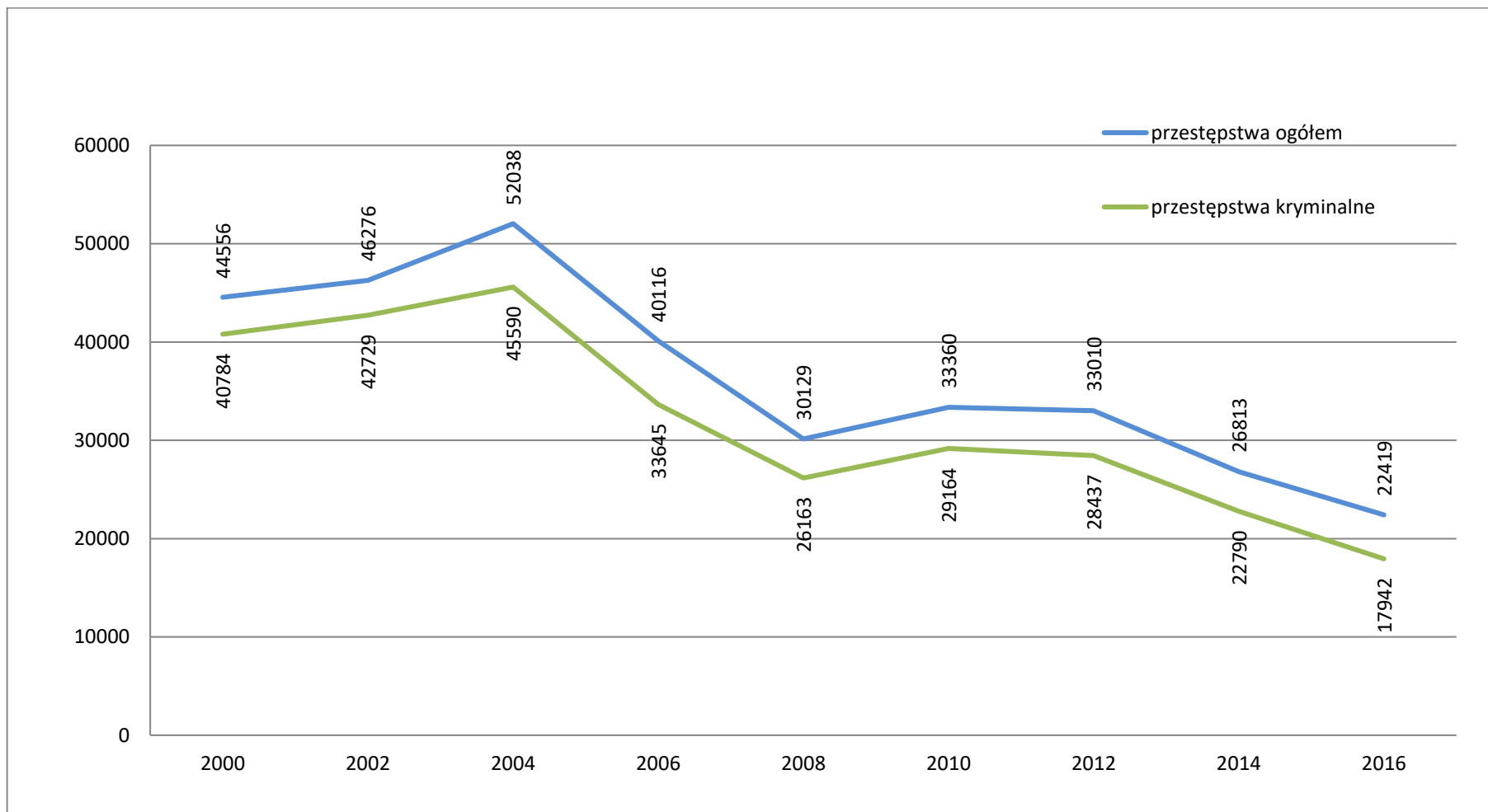
- I. Kod Programu: PS/B1/2017.
- II. Horyzont czasowy Programu: od 1.01.2018 do 31.12.2021.
- III. Koordynator Programu: Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK.
- IV. Powiązanie z Dziedzinami zarządzania: B – Bezpieczeństwo publiczne, T- Transport,
- V. Powiązanie ze Strategią Rozwoju Krakowa (wg stanu na 7 XI 2018): Cel strategiczny IV „Kraków – miasto przyjazne do życia”, Cel operacyjny IV.5 „Wysoki poziom bezpieczeństwa w Krakowie”.

III. Diagnoza obszarów oddziaływania Programu.

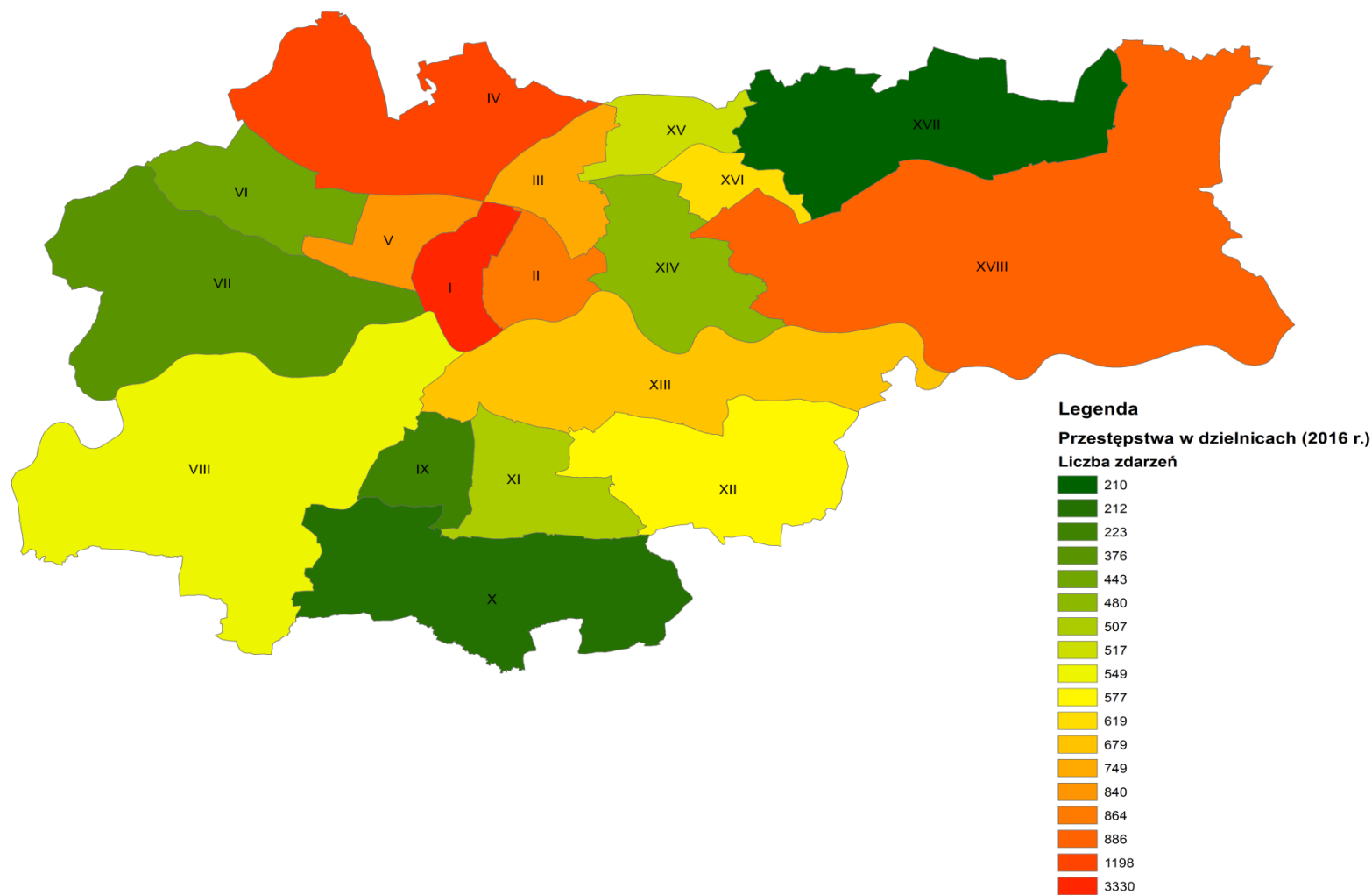
Stan bezpieczeństwa w Krakowie

W początkowym okresie realizacji Programu „Bezpieczny Kraków” z 1999 r. stan bezpieczeństwa budził wiele obaw. W 2000 r. do przestępstwa dochodziło średnio co 12 minut, a przestępstwo natury kryminalnej było popełniane co 13 minut. Co 3 i pół godziny mieszkaniowiec lub turysta odwiedzający nasze miasto stawał się ofiarą przestępstwa rozbójniczego. Włamania do różnych obiektów dokonywano co 42 minuty, a do kradzieży dochodziło co 40 minut. Popełniono 14 zabójstw i 69 zgwałceń.

Wysoki poziom przestępczości na terenie miasta utrzymywał się do roku 2004. Od tego czasu odnotowujemy stopniowy i systematyczny spadek przestępczości. W latach 2004-2016 liczba przestępstw stwierdzonych zmniejszyła się o 57%, a przestępstw kryminalnych o 61%.

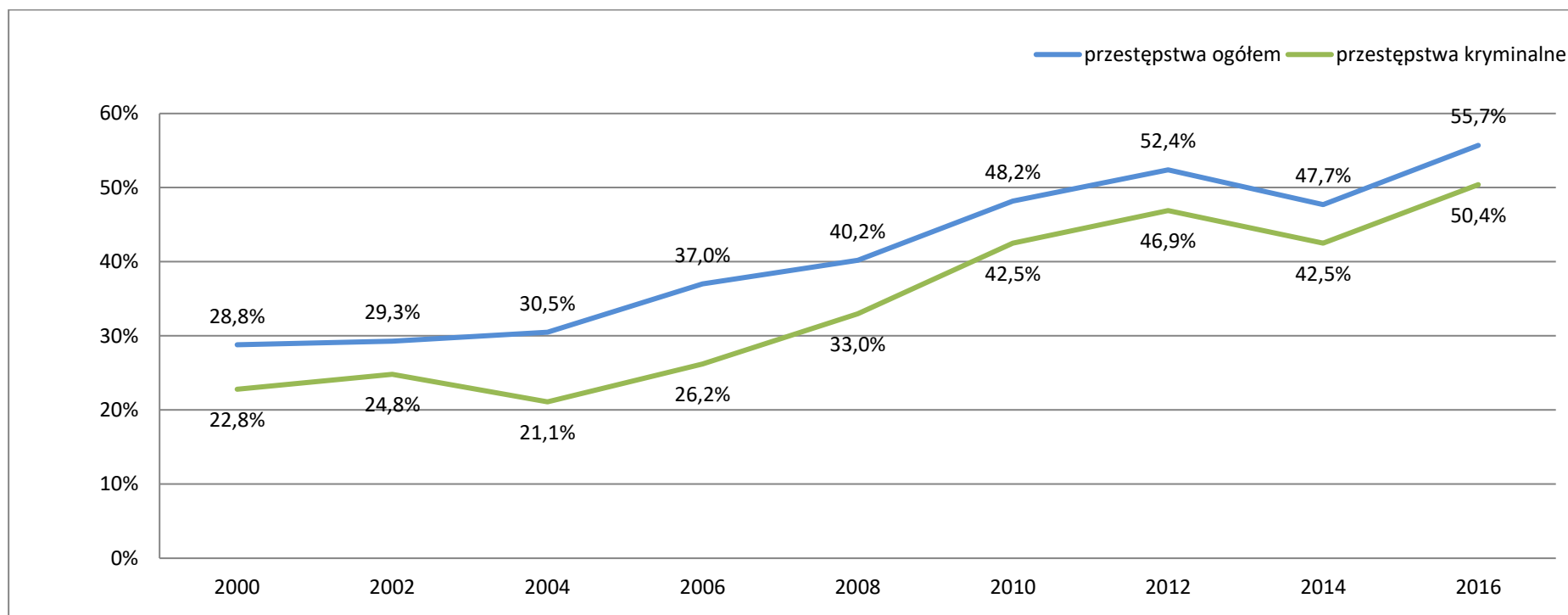

Wykres 1. Dynamika przestępstw stwierdzonych ogółem i przestępstw kryminalnych na terenie Krakowa w latach 2000-2016. Źródło: opracowano w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK w oparciu o Biuletyn Statystyczny KWP w Krakowie za lata 2000-2016.

Rysunek 1. Wszystkie przestępstwa zgłoszone w dzielnicach Krakowa (2016 r.). Źródło: Mapa zagrożeń prowadzona przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK.

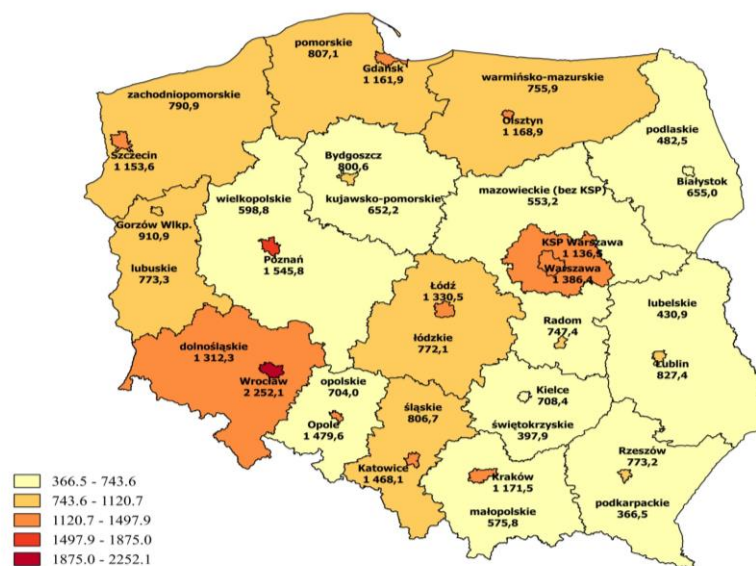
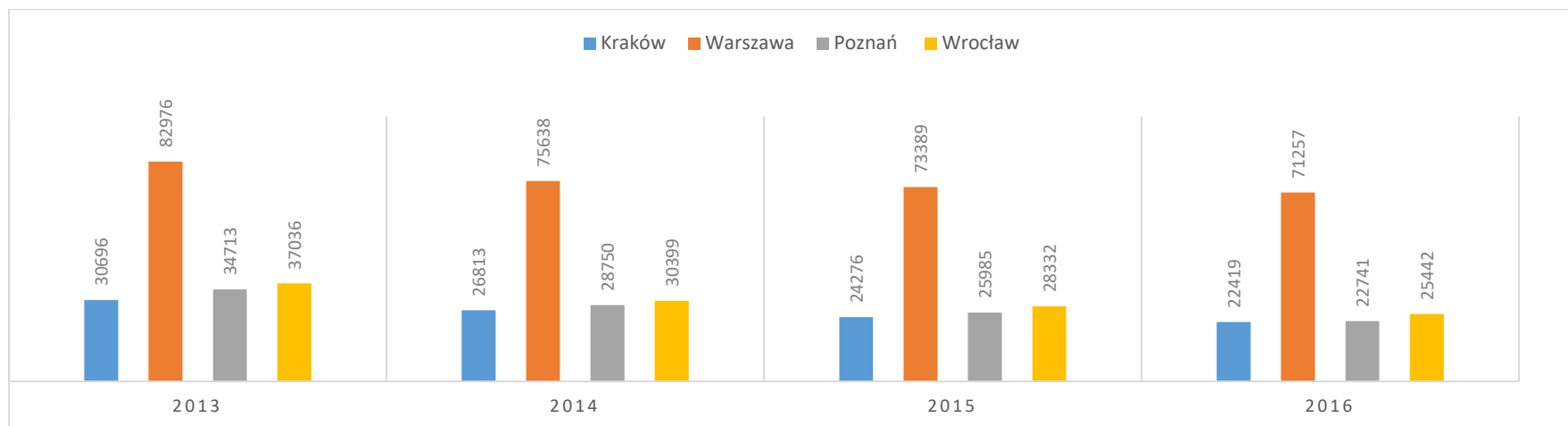
Spadkowi liczby przestępstw w analizowanym okresie towarzyszy wzrost efektywności działań Policji wyrażony poziomem wykrywalności sprawców czynów karalnych, która wzrosła niemal dwukrotnie. W 2016 r. wykrywalność przestępstw rozbójniczych wynosiła 61,3% wobec 36,8% w 2000 r. Poziom wykrywalności sprawców włamań w 2000 r. wynosił 5,6%, a w 2016 wskaźnik ten wynosił 24%.

Wykres 2. Dynamika wykrywalności przestępstw na terenie Krakowa w latach 2000-2016. Źródło: opracowano w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK w oparciu o Biuletyn Statystyczny KWP w Krakowie za lata 2000-2016.

Biorąc pod uwagę przestępstwa najpoważniejsze (tj. wymierzone przeciwko życiu i zdrowiu) oraz najbardziej uciążliwe przestępstwa przeciwko mieniu²⁰, stwierdzić należy, że Kraków na tle innych miast zbliżonej wielkości (Warszawa, Poznań, Wrocław) na przestrzeni ostatnich lat wypada bardzo korzystnie.

²⁰ W zestawieniu uwzględniono siedem kategorii przestępstw: rozbój, bójka i pobicie, uszczerbek na zdrowiu, kradzież z włamaniem, kradzież rzeczy cudzej, kradzież pojazdu oraz uszkodzenie mienia.

Dobre wyniki Krakowa w zakresie bezpieczeństwa potwierdzają także dane dotyczące tzw. wskaźnika zagrożenia przestępczością²¹. Dotyczą one ponownie zagrożenia siedmioma najpoważniejszymi i najbardziej uciążliwymi kategoriami przestępstw w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców (por. wyżej). Kraków plasuje się na pozycji wyższej od podobnej wielkości miast, a trzeba mieć na względzie, że przy obliczaniu wskaźnika nie bierze się po uwagę milionów turystów, którzy co roku odwiedzają Kraków.

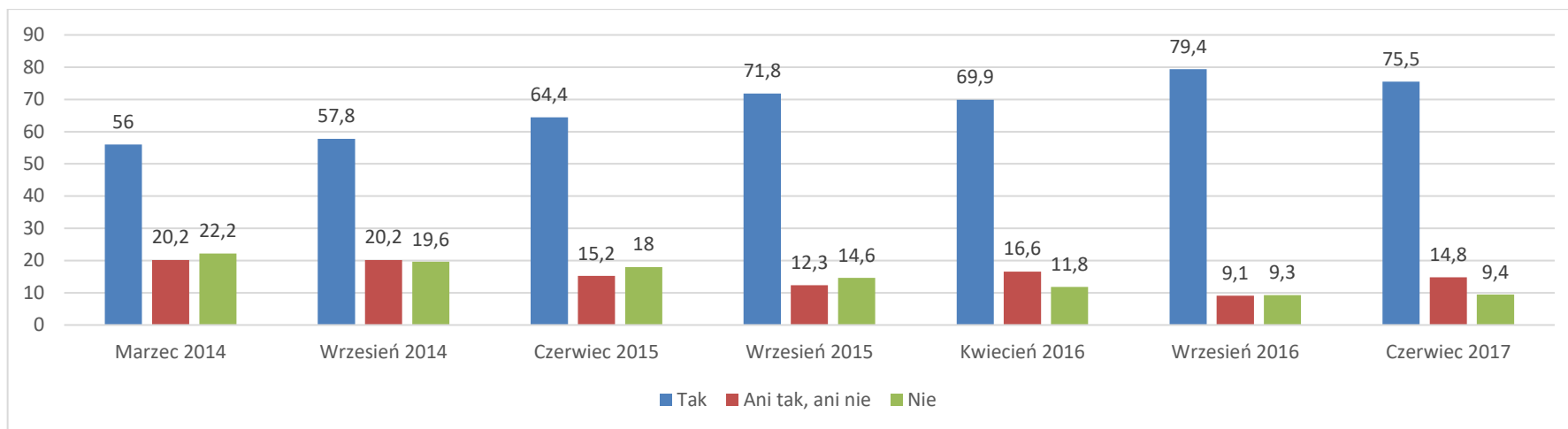
Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa

Od 2014 roku Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Krakowa we współpracy z Katedrą Socjologii Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego dwa razy w roku prowadzi badania opinii publicznej na temat bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców²². W wywiadach telefonicznych podczas każdej edycji brało udział co najmniej 1800 mieszkańców Krakowa, przy czym w każdej z 18 administracyjnych dzielnic Krakowa zrealizowano minimum 100 wywiadów. Próba była reprezentatywna dla Krakowa ze względu na płeć, wiek oraz dzielnicę zamieszkania.

Kolejne edycje badań wskazują, że wzrasta odsetek mieszkańców, zdaniem których Kraków jest bezpiecznym miastem. W edycji przeprowadzonej w październiku 2016 r. 79,4% badanych zgodziło się z tym twierdzeniem. W najnowszych badaniach z czerwca bieżącego roku odsetek ten co prawda nieco zmalał (do 75,5%), niemniej na podobnym poziomie utrzymuje się odsetek respondentów, według których Kraków jest zdecydowanie bezpiecznym miastem (17,9% we wrześniu 2016 i 18,1% w czerwcu 2017 roku), a nieznaczny spadek zaobserwowano w odniesieniu do ocen umiarkowanie pozytywnych (61,5% we wrześniu 2016 roku i 57,4% w czerwcu 2017 roku). Trudno przesądzić, co jest przyczyną tego spadku i czy stanowi on wyraz trwałej tendencji. Być może, kolejna edycja badań pozwoli na wysuwanie wniosków w tym zakresie.

²¹ Biuletyn Statystyczny Komendy Głównej Policji.

²² Spośród dotychczasowych siedmiu edycji badania, sześć – w marcu i wrześniu 2014 roku, czerwcu i wrześniu 2015 roku oraz kwietniu i wrześniu 2016 roku zostało zrealizowanych przez Biuro Badań Społecznych „Obserwator”. Badanie w czerwcu 2017 roku zrealizowała firma MRW Market Research World. Ta sama firma zrealizowała również ósmą edycję badania – we wrześniu bieżącego roku. Przedstawione w niniejszym programie dane pochodzą z raportów z kolejnych edycji badania, dostępnych na stronie internetowej: <http://www.ksp.wpia.uj.edu.pl/porozumienie-na-rzecz-bezpieczenstwa> [dostęp: 20.11.2017 r.].

Wykres 4. Ocena bezpieczeństwa w Krakowie w latach 2014-2017. Oceny skrajne i umiarkowane analizowane łącznie.

Począwszy od pierwszej edycji badania (w marcu 2014 roku) mieszkańcy bardzo wysoko oceniali swoje poczucie bezpieczeństwa w okolicy miejsca zamieszkania w ciągu dnia. Odsetek odpowiedzi pozytywnych każdorazowo przekraczał 90%²³. Najniższy odsetek we wrześniu 2015 roku wyniósł 93,2%, najwyższy zaś - odnotowany w kwietniu 2016 roku – 96,3% (Tabela 1). Także w najnowszej edycji badania z czerwca 2017 odsetek osób wysoko oceniających poczucie bezpieczeństwa w okolicy swojego miejsca zamieszkania utrzymuje się na zbliżonym, wysokim poziomie (95,1% respondentów czuje się zdecydowanie i raczej bezpiecznie).

	Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie spacerując w okolicy miejsca zamieszkania w ciągu dnia?						
	Marzec 2014	Wrzesień 2014	Czerwiec 2015	Wrzesień 2015	Kwiecień 2016	Wrzesień 2016	Czerwiec 2017
	%	%	%	%	%	%	%
Zdecydowanie tak	53,0	57,7	66,9	65,2	52,5	64,8	78,5
Raczej tak	40,7	35,6	27,8	28,0	43,8	30,3	16,6
Ani tak, ani nie	2,8	3,1	1,9	2,0	1,8	1,8	2,6

²³ Oceny skrajnie i umiarkowanie pozytywne analizowane łącznie.

Raczej nie	1,8	2,5	1,5	2,5	1,1	1,6	1,1
Zdecydowanie nie	0,8	0,4	1,3	1,3	0,4	0,8	1,1
Nie wiem	0,9	0,7	0,6	1,0	0,3	0,7	0,2
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 1. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa w miejscu zamieszkania w latach 2014-2017. Źródło: Raporty z badań ilościowych „Bezpieczeństwo w Krakowie”.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa obniża się po zmroku. Prawidłowość ta wystąpiła we wszystkich dotychczasowych edycjach badania (Tabela 2). Choć w kolejnych etapach obserwowano wzrost pozytywnych ocen bezpieczeństwa w okolicy miejsca zamieszkania po zmroku, to w najnowszej edycji badań – z czerwca 2017 roku – wzrost ten jest szczególnie znaczący. Aż 66,5% respondentów zadeklarowało, że czuje się zdecydowanie lub raczej bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania po zmroku (podczas gdy we wcześniejszej edycji z września 2016 odsetek ten wyniósł 56,1%, z kwietnia 2016 zaś 53,8%). Wynik ten, choć niewątpliwie pozytywny, należy interpretować jednak z dużą ostrożnością. Ostatnia edycja badania ze względów formalnych została przeprowadzona w drugiej połowie czerwca, podczas gdy w poprzednich latach badania były realizowane wczesną wiosną (marzec/kwiecień).

	Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie spacerując w okolicy miejsca zamieszkania po zmroku?						
	Marzec 2014	Wrzesień 2014	Czerwiec 2015	Wrzesień 2015	Kwiecień 2016	Wrzesień 2016	Czerwiec 2017
	%	%	%	%	%	%	%
Zdecydowanie tak	12,3	17,9	22,8	24,6	15,1	24,1	37,7
Raczej tak	34,9	28,9	30,8	28,0	38,7	32,0	28,8
Ani tak, ani nie	12,2	9,3	7,0	10,8	13,1	8,2	10,6
Raczej nie	25,7	25,4	20,8	19,1	20,3	17,8	13,3
Zdecydowanie nie	8,7	9,6	10,7	10,0	6,3	6,9	7,2

Nie wiem	6,1	9,0	7,9	7,6	6,6	11,1	2,3
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 2. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa w miejscu zamieszkania w latach 2014-2017. Źródło: Raporty z badań ilościowych „Bezpieczeństwo w Krakowie”.

Choć kwestionariusz wywiadu będący podstawą badań ilościowych „Bezpieczeństwo w Krakowie” poświęca wiele miejsca pytaniom o ocenę bezpieczeństwa w mieście, dzielnicy zamieszkania respondenta czy w okolicy jego miejsca zamieszkania (w ciągu dnia i po zmroku), bezpieczeństwo nie stanowi pierwszoplanowego problemu miasta w ocenie jego mieszkańców. Na początku każdego wywiadu proszono respondentów o udzielenie spontanicznej odpowiedzi na pytanie otwarte (niezawierające listy możliwych odpowiedzi), jakie są ich zdaniem najważniejsze problemy, którymi powinny zająć się władze miasta. W żadnej z przeprowadzonych dotychczas edycji badania problem bezpieczeństwa nie wysunął się na pierwszy plan. W pierwszej edycji badania w marcu 2014 roku respondenci najczęściej wskazywali na takie problemy, jak: utrudnienia w ruchu drogowym/korki (30,1%), zanieczyszczenie powietrza (28%) i potrzeba usprawnienia komunikacji (27,8%). Biorąc pod uwagę wszystkie odpowiedzi związane z utrudnieniami w ruchu drogowym (m.in. zły stan infrastruktury drogowej, brak dostatecznej liczby parkingów, zbyt mała liczba ścieżek rowerowych), łączny odsetek wskazań odnoszących się do tej kategorii wynosił 95%²⁴. Natomiast łączny odsetek wskazań kategorii związanych z bezpieczeństwem wyniósł wówczas 39,1 % (w tym problemy takie jak: „bezpieczeństwo”, „zakłócanie porządku publicznego”, „pseudokibice”, „wandalizm”, „przestępczość” itp.). W najnowszej edycji badania z czerwca 2017 roku respondenci najczęściej wskazywali na problem zanieczyszczenia powietrza (53,2%)²⁵, następnie utrudnień w ruchu drogowym/korków (49,4%) i potrzeby usprawnienia komunikacji (17,6%). Dopiero na szóstej pozycji uplasowało się „bezpieczeństwo” (7,4%). Łączny odsetek wskazań kategorii związanych z bezpieczeństwem wyniósł zaledwie 13,9%, co stanowi znaczący spadek w porównaniu z poprzednimi edycjami badania (we wrześniu 2014 – 43,3%, w czerwcu 2015 – 30,6%, w październiku 2015 – 32%, w kwietniu 2016 – 26,2%, we wrześniu 2016 – 34%). Także w tym przypadku odnotowany spadek należy potraktować z dużą ostrożnością i porównywać z wynikami kolejnych badań. Tylko systematyczne powtarzanie badań może stanowić podstawę do formułowania ogólniejszych wniosków.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Choć w 2008 r. w Krakowie liczba wypadków i kolizji drogowych zaczęła maleć, a od kilku lat utrzymuje się na dość stabilnym poziomie, w dalszym ciągu jest to obszar wymagający działań naprawczych. Tym bardziej, że od czasu rozpoczęcia realizacji poprzedniego Programu

²⁴ Odpowiedzi na to pytanie nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wskazać maksymalnie trzy ich zdaniem najważniejsze problemy Krakowa.

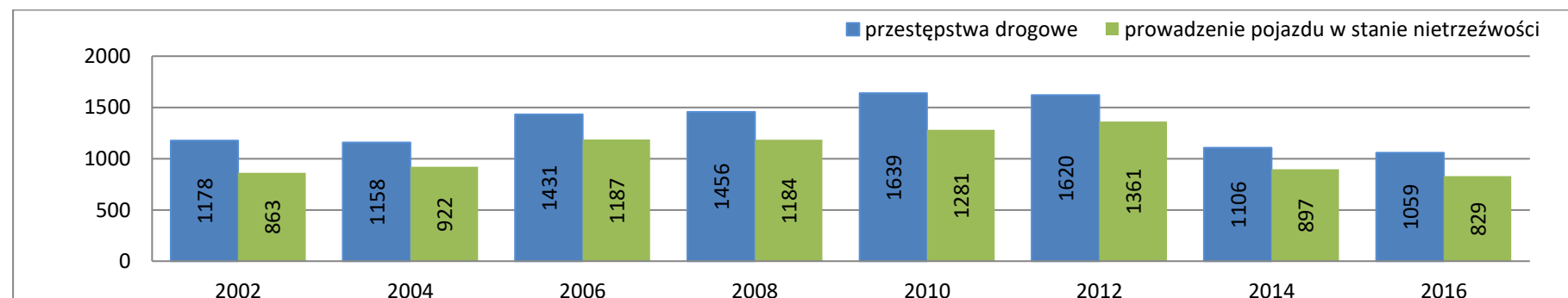
²⁵ Zanieczyszczenie powietrza stanowi najważniejszy problem w ocenie mieszkańców od trzech edycji badania.

„Bezpieczny Kraków” liczba samochodów w mieście wzrosła niemal dwukrotnie²⁶. W 2016 r. na terenie Krakowa odnotowano 1162 wypadków drogowych oraz 8 376 kolizji drogowych.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
wypadki drogowe	1577	1490	1426	1437	1416	1374	1414	1409	1362	1284	1200	1219	1158	1065	1137	1138	1162
zabici	33	39	38	31	30	39	41	50	36	48	22	40	27	12	14	15	15
ranni	1942	1788	1701	1695	1622	1621	1654	1659	1625	1509	1358	1375	1323	1186	1279	1257	1298
kolizje drogowe	9751	9595	9231	8982	9235	9627	9081	8259	8995	9674	11296	8657	7451	8331	7970	8286	8376

Tabela 3. Zdarzenia drogowe w Krakowie w latach 2000-2016.

Ubiegły rok był pierwszym od roku 2012, w którym odnotowano spadek liczby nietrzeźwych kierujących. W roku 2013 stwierdzono 2128 takich przypadków, w roku 2014 – 2283, w 2015 roku 2323, a w 2016 r. o 307 mniej przypadków w stosunku do poprzedniego roku. Ujawniono natomiast większą liczbę kierujących pojazdami pod wpływem innych środków odurzających.

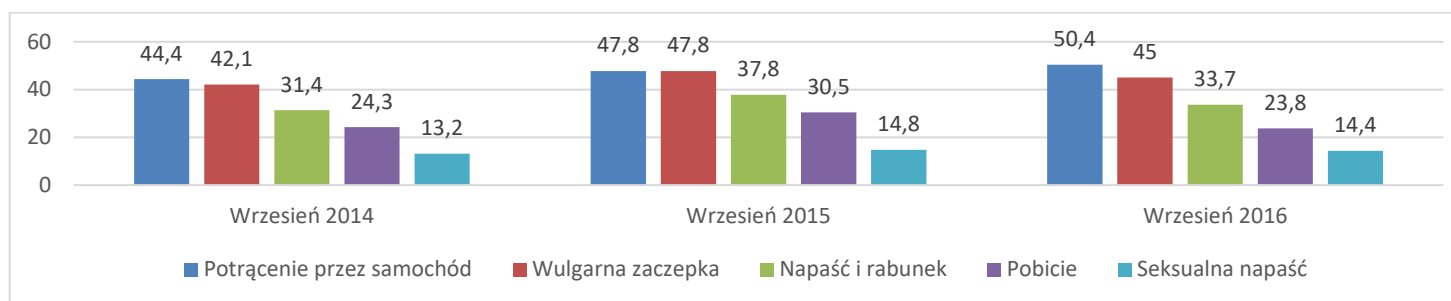

Wykres 5. Przestępstwa drogowe stwierdzone w Krakowie w latach 2002-2016. Źródło: Wydział Ruchu Drogowego KMP w Krakowie.

²⁶ W roku 2000 w Krakowie zarejestrowanych było 302800 pojazdów a w 2016 r. – 567201. W 2016 r. na 1000 mieszkańców przypadały 744 pojazdy zarejestrowane wobec 399 w 2000 r.

W roku 2013 śmierć w wyniku zdarzeń drogowych poniosło 12 osób, w 2014 roku – 14, a w roku 2015 i 2016 po 15 osób. Jak pokazują dane z raportu Komisji Europejskiej opracowane w Polskim Obserwatorium Ruchu Drogowego Polska znajduje się na niechlubnym pierwszym miejscu wśród 21 porównywanych krajów europejskich pod względem wskaźnika zabitych w wypadkach drogowych²⁷. Choć Kraków nie wyróżnia się szczególnie dużą liczbą ofiar na tle innych miast, należy zrobić wszystko, aby liczbę ofiar zminimalizować. Podobny postulat dotyczy również osób rannych w wypadkach. W 2016 r. w wyniku wypadków drogowych rannych zostało 1 298 osób (2015 r. – 1 257; 2014 r. – 1 279; 2013 r. – 1186).

Jak wynika z badań poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, jest ono silnie powiązane z problemami w ruchu drogowym. Respondentów proszono o ocenę prawdopodobieństwa doświadczenia kilku zdarzeń wymierzonych w ich zdrowie, cześć i wolność seksualną. Krakowianie niezmiennie za najbardziej prawdopodobne uznają potrącenie przez samochód (Wykres 6).

Wykres 6. Ocena szacowanego prawdopodobieństwa wiktymizacji w latach 2014-2016. Źródło: Raporty z badań ilościowych „Bezpieczeństwo w Krakowie”.

W badaniach respondenci, którzy deklarują występowanie w ich okolicy miejsc szczególnie niebezpiecznych mają możliwość wskazania tych miejsc²⁸. Bardzo często mieszkańcy spontanicznie podają również przyczyny, dla których ich zdaniem dane miejsce jest niebezpieczne. Analiza udzielonych odpowiedzi prowadzi do wniosku, że jedną z najczęstszych przyczyn wyboru określonych miejsc są właśnie zagrożenie drogowe. Respondenci zwracali uwagę na takie problemy jak np. niebezpiecznie jeżdżący kierowcy, zła organizacja ruchu, brak sygnalizacji na przejściu dla pieszych, słabo widoczne przejście, zły przebieg ścieżek rowerowych, wypadki itp.

Z uwagi na powyższe przyczyny jednym z głównych obszarów, który zdecydowano się objąć działaniami w ramach Programu „Bezpieczny Kraków”, jest bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Ponieważ większość działań centralnych i lokalnych dotyczących tego zagadnienia odnosi się

²⁷ Dane Komisji Europejskiej, DG MOVE baza CARE opracowane w Polskim Obserwatorium Ruchu Drogowego (POBR) ITS. Przywołane za: Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, *Wypadki drogowe w Polsce w 2016 r.*, Warszawa 2017, <http://statystyka.policja.pl/st/ruch-drogowy/76562,Wypadki-drogowe-raporty-roczne.html> [dostęp: 20.11.2017], s. 86.

²⁸ Szczegółowy wykaz takich miejsc z podziałem na dzielnice administracyjne Krakowa znajduje się w aneksach dołączonych do raportów z kolejnych edycji badania.

do kierowców, Program ukierunkowano przede wszystkim (choć niewyłącznie) na tzw. niechronionych uczestników ruchu (pieszych, rowerzystów, motocyklistów). Było to uzasadnione nie tylko intencją niepowielania realizowanych już działań, ale również względami merytorycznymi. Liczba wykroczeń popełnianych przez pieszych w 2016 roku była wprawdzie mniejsza niż w roku 2015 – odpowiednio 18 755 i 14 647, ale w dalszym ciągu jest to ogromna liczba sytuacji, które potencjalnie mogły skutkować poważnym zdarzeniem drogowym. Jednocześnie, wraz z wydłużeniem ścieżek rowerowych i udostępnieniem osobom przebywającym w mieście rowerów, zwiększyła się liczba rowerzystów, a tym samym liczba niechronionych uczestników ruchu drogowego.

Jak pokazują dane statystyczne w 2016 roku, ujawniono znaczący wzrost wykroczeń popełnionych przez kierujących wobec pieszych – z 736 w 2013 roku do 7 843 w roku ubiegłym. W celu poprawnego zinterpretowania tych danych należy wyjaśnić, że tak znacząca różnica jest związana z uruchomieniem policyjnej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, w ramach której mieszkańcy zgłaszali przede wszystkim przypadki nieprawidłowego parkowania na chodnikach i skwerach. Konieczne jest podjęcie działań, które pozwolą na ograniczenie tego typu zachowań, a nie będą polegały jedynie na reagowaniu na zaistniałe już przypadki.

Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole

W 2015 r. Instytut Badań Edukacyjnych opublikował obszerny raport z badań dotyczących zjawiska agresji rówieśniczej i przemocy w szkole. Główne wnioski z badań można podsumować następująco:

- większość uczniów w polskich szkołach doświadcza szeroko rozumianej agresji ze strony kolegów i koleżanek (przynajmniej raz na jakiś czas);
- przeważają działania w sferze relacyjnej i słownej, rzadsza jest agresja fizyczna, te pierwsze jednak uczniowie uznają za najbardziej dotkliwe;
- około jedna trzecia uczniów doświadcza w ciągu miesiąca co najmniej kilku agresywnych zachowań kolegów, natomiast około jedna dziesiąta pada ofiarą dręczenia;
- dręczone dzieci zwykle ograniczają swą reakcję do różnego rodzaju zachowań unikowych, np. lekceważenia czy omijania sprawców, bardzo rzadko natomiast zwracają się o pomoc do nauczycieli;
- wbrew obiegowym opiniom problem przemocy rówieśniczej nie dotyczył w największej mierze gimnazjów, lecz uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej, najrzadziej natomiast występował w liceach.²⁹

²⁹ J. Przewłocka, *Bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny w polskich szkołach*, Warszawa 2015, link: <http://www.ibe.edu.pl/pl/o-instytucie/aktualnosci/525-przemoc-w-polskiej-szkole> [dostęp: 20.11.2017 r.], s. 5-6. Przegląd polskich i zagranicznych badań na temat przemocy w szkole zawiera: Agata Komendant-Brodowska, *Agresja i przemoc szkolna. Raport o stanie badań*, Warszawa 2014, link: <http://www.ibe.edu.pl/pl/o-instytucie/aktualnosci/525-przemoc-w-polskiej-szkole> [dostęp: 20.11.2017 r.].

Wbrew powtarzanym raz po raz doniesieniom medialnym o narastającej fali przemocy w polskich szkołach, badania wskazują na niewielką, ale systematyczną tendencję spadkową w tym zakresie³⁰. Niemniej według raportu Najwyższej Izby Kontroli jeden na jedenastu uczniów jest ofiarą dręczenia w szkole, w tym co dziesiąty chłopiec i co piętnasta dziewczyna³¹. Co więcej, agresja rówieśnicza przybiera nowe formy, które wymagają sięgnięcia po inne niż dotychczas stosowane środki zaradcze. Chodzi tu przede wszystkim o tzw. cyberprzemoc (*cyberbullying*), czyli przejawy agresji dokonywanej za pośrednictwem mediów elektronicznych.

Z przeprowadzonych w 2015 r. z uczniami szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wywiadów pogłębionych wynika, że podstawowym medium cyberprzemocy są media społecznościowe. Tymczasem – jak pokazują badania ankietowe przeprowadzone wśród uczniów krakowskich szkół – 74% gimnazjalistek i 54% gimnazjalistów przyznaje się do codziennego korzystania z portali społecznościowych (z czego ok. 1/3 poświęca im ponad 4 godziny dziennie). Jeszcze częściej portale te są odwiedzane przez dziewczęta (78%) i chłopców (72%) ze szkół średnich³². Przemoc wyrządzona w przestrzeni wirtualnej ma zatem ogromny zasięg.

Warto przy tym zwrócić uwagę, że często jest to przestrzeń pozostająca poza kontrolą nauczycieli i wychowawców. W ankiecie przeprowadzonej na reprezentatywnej próbie polskich nauczycieli przez Instytut Badań Edukacyjnych ujawniono, że – w zależności od formy cyberprzemocy – od 30% do prawie 60% wychowawców nie potrafiło stwierdzić, czy do tego typu zachowań w ogóle w szkole dochodzi³³. Co ważne, wielu nauczycieli nie ma pełnego przekonania o własnej kompetencji w zakresie radzenia sobie z problemem agresji w szkole – tylko co piąty ocenił, że jego wiedza i umiejętności związane z tym zagadnieniem są całkowicie wystarczające.³⁴

Wydaje się, że wskazane wyżej argumenty dostatecznie uzasadniają potrzebę podjęcia w ramach Programu „Bezpieczny Kraków” działań na rzecz przeciwdziałania i ograniczania agresji rówieśniczej. Program powinien stanowić wsparcie i uzupełnienie projektu „Krakowskie Centrum Budowania Bezpieczeństwa i Przeciwdziałania Przemocy w Szkole” oraz programu „Zagrożenia w Sieci – profilaktyka, reagowanie.”

Warto jednak wspomnieć o jeszcze jednym problemie. Badania przeprowadzone w polskich szkołach pokazują, że uczniowie będący świadkami agresji wobec swoich rówieśników zwykle zachowują się biernie (ok. połowa gimnazjalistów i uczniów szkół średnich). Tylko ok. 30 % uczniów deklaroowało aktywne przeciwdziałanie przemocy (więcej w gimnazjach niż w szkołach średnich). Podobny odsetek przyznał się natomiast

³⁰ A. Komendant-Brodowska, *Agresja...*, s. 35 i n. Podobnie: A. Giza-Poleszczuk, A. Komendant-Brodowska, A. Baczek-Dombi, *Przemoc w szkole 2011. Raport z badań*, Warszawa 2011, <http://www.szkołabezprzemocy.pl/1391> [dostęp: 20.11.2017 r.], *przemoc-w-szkole-maj-2011*, s. 30-31.

³¹ Najwyższa Izba Kontroli, *Przeciwdziałanie zjawiskom patologii wśród dzieci i młodzieży szkolnej*, informacja o wynikach kontroli, 2014, link: <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-zapobieganiu-patologiom-w-szkolach.html> [dostęp: 20.11.2017 r.], s. 38.

³² Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie, *Styl życia, używanie substancji psychoaktywnych, zachowania ryzykowne oraz postawy wobec używania substancji psychoaktywnych w grupie uczniów krakowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych*, raport z badań ankietowych przeprowadzonych w roku szkolnym 2015/2016, Kraków 2016, s. 147-149.

³³ J. Przewłocka, *Bezpieczeństwo...*, 48-51.

³⁴ Tamże, s. 57.

do wspierania agresora (poprzez śmiech, znacznie rzadziej przez przyłączenie się do dręczenia)³⁵. Tymczasem specjaliści z zakresu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej podkreślają bardzo duże znaczenie reakcji świadków ataku dla eskalacji działań agresora lub ich zaprzestania bądź ograniczenia³⁶. Stąd potrzeba kształtowania już od najmłodszych lat w uczniach empatii i prospołecznych postaw, co może mieć przełożenie na gotowość do udzielania pomocy w dorosłym życiu. Jedną z metod kształtowania takich nastawień może być wdrażanie programów mediacji rówieśniczych.

Wzmacnianie postaw prospołecznych

Kształtowanie solidarności społecznej, gotowości do reagowania na zagrożenie oraz poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie wiąże się nie tylko z tak oczywistymi korzyściami, jak uratowanie osoby znajdującej się w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia czy stawanie w obronie ofiar przemocy. To również inwestycja w jakość życia mieszkańców. Od wielu lat socjologowie, obserwujący zmiany relacji w społecznościach wielkomiejskich, podkreślają rolę odbudowy lokalnych wspólnot dla poprawy indywidualnej satysfakcji z życia jednostek. Dostrzegają ich znaczenie we wzmacnianiu ogólnego poczucia bezpieczeństwa wobec towarzyszących człowiekowi codziennie różnorodnych niepokojów i obaw o przyszłość. Co więcej, za jedną z podstawowych przyczyn strachu przed przestępczością uznaje się właśnie rozpad więzi społecznych we wspólnotach sąsiedzkich i związane z tym osłabienie możliwości sprawowania naturalnej kontroli społecznej nad otoczeniem przez mieszkańców. Jego oznaką może być m.in. zaniepokojenie mieszkańców przejawami społecznej dezorganizacji (takimi jak np. waleśająca się młodzież, wandalizm), brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami wspólnoty ze strony władz lokalnych lub samych mieszkańców oraz fizyczne oznaki nieporządku (zaniedbane budynki, śmieci itp.). Same zmiany jednak, nawet znaczące, nie muszą w sposób nieuchronny powodować strachu. Fundamentalne znaczenie ma tu bowiem ocena zdolności wspólnoty do stawienia czoła negatywnym skutkom aspołecznych zachowań i do regulacji postępowania jej członków. Stąd jednym z celów wszelkich strategii nakierowanych na podnoszenie poczucia bezpieczeństwa powinno być wzmacnianie więzi społecznych oraz zaangażowanie mieszkańców w działania prewencyjne i pomocowe. „Wyzwaniem stojącym przed podmiotami zaangażowanymi w redukcję strachu przed przestępczością jest uczynienie z niego problemu kolektywnego i zjednoczenie jednostek we wspólnotę go zwalczającą”³⁷.

Relacje sąsiedzkie

Kapitał społeczny warunkujący skuteczne zapobieganie przestępczości oraz radzenie sobie z jej konsekwencjami jest ściśle uzależniony od wzajemnego zaufania sąsiadów oraz liczby i jakości łączących ich relacji. Tymczasem badania Centrum Badań Opinii Społecznej na temat

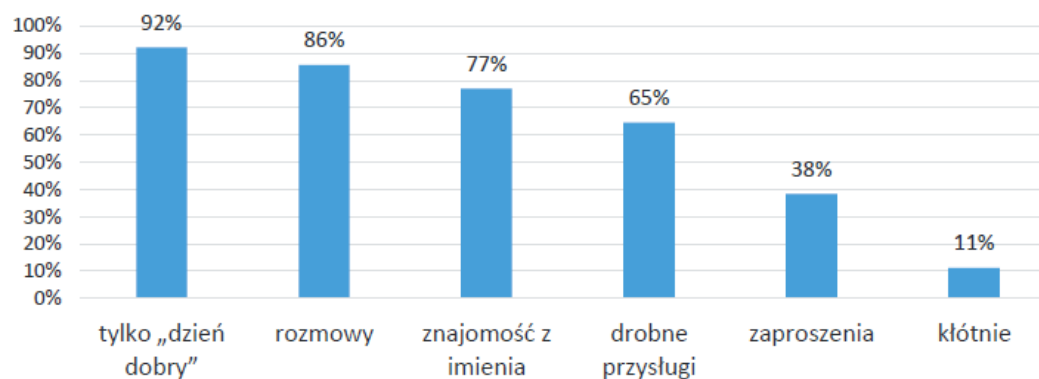
³⁵ Tamże, s. 48-50.

³⁶ A. Komendant-Brodowska, *Agresja...*, s. 13-15.

³⁷ M. Enders, Ch.J. Jennett, M. Tulloch, *Revisiting fear of crime in Bondi and Marrickville: sense of community and perceptions of safety* [w:] M. Lee, S. Farrall (red.), *Fear of Crime. Critical Voices in an Age of Anxiety*, Routledge–Cavendish, Londyn - Nowy Jork 2009, s. 203.

relacji sąsiedzkich Polaków pokazują, że większość z nich zachowuje dystans wobec swoich sąsiadów: 58% respondentów zgodziło się ze stwierdzeniem „Staram się tak postępować, by nikt z sąsiadów nie miał do mnie pretensji, ale trzymam się od nich na odległość”³⁸. Dominują stosunki poprawne, ale niezbyt bliskie, często ograniczające się do kontaktów grzecznościowych, tj. przywitania się z napotkanymi sąsiadami. Jak dowodzą wyniki analizy, 83% Polaków utrzymuje wyłącznie tego rodzaju kontakty przynajmniej z niektórymi sąsiadami, zaś niemal co trzeci (30%) deklaruje, że ten typ relacji dotyczy jego kontaktów z większością sąsiadów. W miastach powyżej 500 tys. mieszkańców odsetek ten jest jeszcze wyższy (40%)³⁹.

Wydaje się, że podobne właściwości mają relacje sąsiedzkie w Krakowie. W ramach badań sondażowych *Barometr Krakowski* z 2016 roku starano się ocenić kondycję wspólnot lokalnych. Podobnie jak w badaniu na próbie ogólnopolskiej zdecydowanie przeważały odpowiedzi wskazujące na relacje konwencjonalne (por. Wykres 7). Tylko 38% badanych ma sąsiadów, z którymi utrzymuje bliższe stosunki towarzyskie⁴⁰.

Wykres 7. Stosunki sąsiedzkie mieszkańców Krakowa (2016 r.).⁴¹

Sprawdzono również poziom zaufania, jakim respondenci darzą sąsiadów. Okazał się on zaskakująco wysoki, biorąc pod uwagę powierzchowność relacji łączących większość z nich. Aż 65% badanych przyznało, że ufa swoim sąsiadom.

³⁸ Centrum Badań Opinii Społecznej, *Kontakty z sąsiadami i inne więzi społeczne*, lipiec 2012, Warszawa, http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2012/K_093_12.PDF [dostęp: 16.11.2017 r.], s. 1-2.

³⁹ Tamże, s. 2-3.

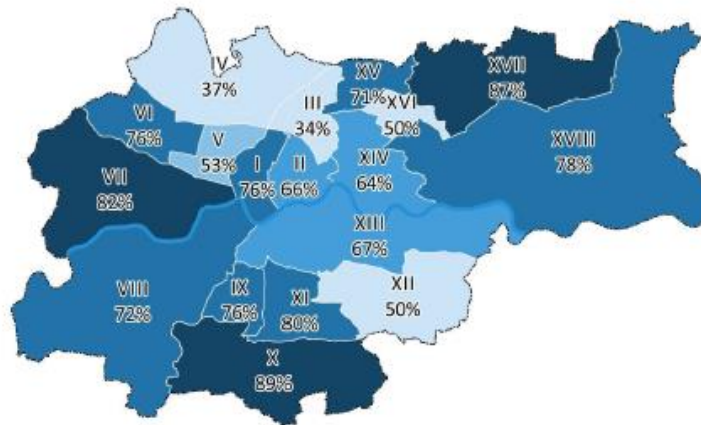
⁴⁰ M.A. Chrzanowski, A. Strzebońska, *Diagnoza krakowskich dzielnic. Potencjały i wyzwania rozwojowe*, <http://barometrkrakowski.pl/wp-content/uploads/2017/03/Diagnoza-Dzielnicy-Krakowa.-Raport-badawczy.pdf> [dostęp: 16.11.2017 r.], Kraków 2016 s. 50. Choć nie jest to zapewne wynik, który charakteryzowałby zintegrowaną wspólnotę lokalną, trzeba zwrócić uwagę, że jest on niemal dwukrotnie wyższy od tego dla miast powyżej 500 tys. mieszkańców, w badaniach na próbie ogólnopolskiej przedstawionych powyżej (21%). Badania te jednak, co również należy mieć na względzie, pochodziły z różnych okresów (krakowskie – 2016 r., ogólnopolskie – 2012 r.) i nieco inna była stosowana w nich metodologia badawcza.

⁴¹ Tamże, s. 50.

Wykres 8. Zaufanie mieszkańców Krakowa do sąsiadów (2016 r.).⁴²

Mieszkańcy Dzielnicy X (89%), XVII (87%) oraz VII (82%) najczęściej deklarowali zaufanie do sąsiadów. Ich również charakteryzowały najściślejsze relacje sąsiedzkie. Autorzy badań zwrócili również uwagę, że „najniższe odsetki odpowiedzi pozytywnych odnotowano w dzielnicach, w których znajdują się wielkie zespoły mieszkaniowe (Prądnik Czerwony, Prądnik Biały, Bieńczyce, Bieżanów-Prokocim)”.⁴³

Rysunek 3. Zaufanie mieszkańców poszczególnych dzielnic Krakowa do sąsiadów (2016 r.).⁴⁴

⁴² Tamże, s. 52.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

Gotowość do niesienia pomocy

W jaki sposób przedstawia się gotowość obywateli do niesienia pomocy potrzebującym? Raport na temat dobroczynności Polaków wskazuje, że w 2015 r. zdecydowana większość z nich (78%) starała się w jakiś sposób pomagać osobom potrzebującym w ciągu roku poprzedzającego badanie. W większości wypadków było to jednak zaangażowanie bierne. „Prawie dwie trzecie (64%) co najmniej raz przekazało pieniądze na cele dobroczynne, ponad połowa (58%) udzieliła pomocy rzeczowej, np. przekazując potrzebującym ubrania lub książki, a mniej więcej co szósty dorosły Polak (16%) przynajmniej raz bezinteresownie przeznaczył na cele charytatywne własną pracę lub usługi”.⁴⁵

Z innych badań wynika, że jedynie co piąty (20%) pracował bezinteresownie na rzecz swojego środowiska, kościoła, osiedla, wsi, miasta lub osób potrzebujących. Natomiast zdecydowana większość (80%) nie podejmowała takich działań. Tylko 6% badanych wskazała na regularną aktywność w ramach wolontariatu⁴⁶. W obliczu tych danych, potrzeba stymulowania lokalnej aktywności mieszkańców staje się ważnym celem społecznym. Potrzebę taką potwierdzają także drastyczne przykłady nieudzielania pomocy, nagłaśniane co jakiś czas w Krakowie.

Są jednak obszary, w których sama gotowość do niesienia pomocy nie wystarcza, bowiem potrzebne są jeszcze co najmniej elementarne umiejętności. Ważki z uwagi na powagę konsekwencji problem (nie)udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej nie był niestety w ostatnich latach przedmiotem reprezentatywnych badań krajowych. Zgodnie z ostatnim raportem na ten temat, z analiz przeprowadzonych przez TNS OBOP w roku 2003, większość badanych ocenia swoje umiejętności w zakresie pierwszej pomocy jako niewystarczające (54%)⁴⁷. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat podjęto wiele ogólnopolskich i lokalnych inicjatyw, które zmierzały do poprawy sytuacji. Częstkowe badania prowadzone w ramach wyodrębnionych lokalnie lub wiekowo populacji mogą, przynajmniej orientacyjnie, świadczyć o pozytywnych zmianach w tym zakresie⁴⁸. W dalszym ciągu jednak potrzeba działań poszerzających oraz aktualizujących wiedzę obywateli, praktycznego treningu nabytych umiejętności oraz propagujących przełamywanie obaw przed działaniami ratowniczymi.

Ze wszystkich powyższych względów Program „Bezpieczny Kraków” ma na celu wzmacnianie wśród mieszkańców Krakowa gotowości do udzielania różnorodnej pomocy poprzez informowanie obywateli o sposobie, w jaki w danej sytuacji należy udzielić pomocy oraz wzmacnianie w nich poczucia bycia zobowiązanym do niesienia pomocy w przypadku, gdy jest ona potrzebna. Chodzi zarówno o edukację

⁴⁵ Centrum Badań Opinii Społecznej, *Dobroczynność w Polsce*, komunikat z badań, marzec 2016, Warszawa, http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2016/K_040_16.PDF [dostęp: 16.11.2017 r.], s. 6.

⁴⁶ Centrum Badań Opinii Społecznej, *Potencjał...*, s. 10.

⁴⁷ TNS OBOP, *Gotowość i umiejętności Polaków w zakresie udzielania pierwszej pomocy*, lipiec 2003, Warszawa, link: http://tnsglobal.pl/archiv_files/079-03.pdf [dostęp: 16.11.2017 r.], s. 2.

⁴⁸ Por. np. E. Chemperek, M. Goniewicz, A. Włoszczak-Szubda, M. Wac-Górczyńska, G. Nowicki, A. Mikuła-Mazurkiewicz, *Poziom wiedzy uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów w zakresie pierwszej pomocy*, *Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu* 2011, Tom 17, Nr 4, 174-179; R. Czyż, *Badania nad czynnikami mogącymi mieć wpływ na udzielanie pierwszej pomocy osobie leżącej w miejscu publicznym*, *Journal of Education, Health and Sport* 2016, Vol. 6, No 3, s. 159-172; R. Patryn, M. Żyśko, M. Sobczyńska, *Analiza poziomu wiedzy i znajomości prawa dotyczącego zasad udzielania pierwszej pomocy wśród grupy aktywnych kierowców województwa lubelskiego*, *Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu* 2012, Tom 18, Nr 4, s. 324-329.

na temat sposobów reagowania na zagrożenia oraz radzenia sobie z zagrożeniami, rozwijanie postaw prospołecznych oraz budowanie wśród mieszkańców poczucia wspólnoty.

Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy bezpieczeństwa

Każdy fragment przestrzeni miejskiej tworzy odrębne mikrośrodowisko różniące się statusem społecznym i ekonomicznym osób tam zamieszkujących i przebywających, poziomem formalnej i nieformalnej kontroli społecznej, stopniem społecznej spójności, układem architektonicznym oraz przestrzennym czy częstotliwością występowania oznak nieporządku. To zaś może korelować z większą lub mniejszą podatnością na problemy związane z przestępczością i zakłócaniem porządku publicznego. Tzw. *hot spots*, czyli miejsca, w których występuje podwyższone natężenie przestępczości mogą koncentrować w sobie nawet połowę wszystkich zdarzeń kryminalnych popełnianych na danym terenie. Wiele problemów z przestępczością mogłoby być rozwiązywanych sprawniej i bardziej skutecznie, gdyby skupiono się właśnie na tych miejscach.

Rozwój technologii dostarczył narzędzi pozwalających precyzyjnie wyznaczać obszary wymagające szczególnej uwagi służb i instytucji odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa. Rozwijana od kilkadziesiąt lat technologia tworzenia map przestępczości pozwala racjonalizować siły i środki tych jednostek, poprzez kierowanie ich w miejsca faktycznie wymagające interwencji, a samą reakcję dostosować do zjawisk stanowiących główny problem na danym obszarze. Obecne rozwiązania technologiczne pozwalają nie tylko na wykrycie istniejących miejsc szczególnie niebezpiecznych, ale również przewidywanie, gdzie mogą pojawić się nowe. Szeroko udokumentowane doświadczenia zagraniczne dostarczają wszechstronnej wiedzy na temat optymalnego wykorzystania map zagrożeń.

Aby jednak móc w pełni korzystać z możliwości, jakie oferują współczesne mapy zagrożeń, trzeba zdawać sobie sprawę, że praca z nimi wymaga posiadania umiejętności specjalnych: biegłości w analizie statystycznej oraz co najmniej orientacji w zakresie kryminologii. Aby prawidłowo wskazać rzeczywiste punkty zapalne, należy uwzględnić szereg czynników środowiskowych, które mogą wpływać na nawarstwianie się problemów z przestępczością w danym miejscu. Dopiero umiejętna interpretacja danych, podparta wiedzą kryminologiczną, pozwala właściwie dobrać jednostkę i metody analizy oraz nadać sens uzyskanym wynikom obliczeń.

Przed wszystkim wymaga zgromadzenia w jednym miejscu rozproszonych danych. Dotyczy to nie tylko najbardziej aktualnych danych na temat stwierdzonych przestępstw i wykroczeń. Obserwowanie przestrzennej dynamiki przestępczości wymaga bowiem wprowadzenia danych z lat wcześniejszych. Docelowo optymalne byłoby korzystanie z oprogramowania, które umożliwia bieżącą aktualizację danych wprowadzanych do wewnętrznych baz danych przez Policję, Straż Miejską lub inne podmioty. Warto rozważyć również możliwość pomiaru subiektywnego aspektu bezpieczeństwa mieszkańców i ustalenia korelacji pomiędzy poczuciem bezpieczeństwa obywateli a faktycznymi zagrożeniami na danym terenie. Warto też pamiętać o możliwości wykorzystania na mapie różnorodnych danych sondażowych. Na kolejne warstwy mapy zagrożeń konieczne jest wprowadzenie danych na temat czynników przestrzennych, środowiskowych oraz społeczno-ekonomicznych, które mogą być powiązane z koncentracją przestępstw i wykroczeń na danym terenie (zmiennych niezależnych w analizie). Bardzo przydatne mogą okazać

się też dane, które pomagają dokonać trafnego wyznaczenia miejsc zapalnych (np. na temat ruchu turystycznego, wzmożonego ruchu populacji⁴⁹) oraz danych dotyczących podejmowanych już innych działań w zakresie zapobiegania przestępczości (np. kamer monitoringu wizyjnego).

Mapa zagrożeń oraz dokonywane przy jej pomocy analizy to wszechstronne i funkcjonalne narzędzie diagnozy stanu bezpieczeństwa, zapewniające szerokie spojrzenie na problem przestępczości jako lokalny problem społeczny. Może być wykorzystane w celu zapewnienia koordynacji i integracji, będąc przydatnym narzędziem dla wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i inne problemy społeczne. Co więcej, jest to znakomite narzędzie analizy procesów, uwzględniające dynamiczny charakter zjawiska przestępczości i jego zmienność w czasie i przestrzeni, co umożliwia dostosowywanie reakcji stosownych podmiotów do zmieniających się potrzeb i warunków. To natomiast sprzyja ekonomice i efektywności działań Policji oraz innych instytucji i organizacji, które mogą alokować siły i środki wedle rzeczywistego zapotrzebowania.

Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa pn. „Bezpieczny Kraków” ma za zadanie utrzymać wypracowany przez lata poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego, a przede wszystkim sprostać wyzwaniom, jakie stawia rozwój społeczeństwa, infrastruktury oraz technologii, które niosą za sobą również negatywne konsekwencje w postaci nowych rodzajów zagrożeń i przestępstw. W trakcie prac wytypowano najbardziej newralgiczne obszary, które wymagają konkretnych działań i znajdują swoje odzwierciedlenie w poniższych celach szczegółowych oraz wskaźnikach ich realizacji:

Cel szczegółowy I: Zwiększanie kompetencji w zakresie udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia

Wskaźnik:

- (W32_B) poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród mieszkańców i osób przebywających na terenie Krakowa – (mierzony ankietami wśród uczestników szkoleń, ich poziom satysfakcji z wiedzy powinien być większy bądź równy 60%).

Cel szczegółowy II: Ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach

Wskaźnik:

- (W33_B) poziom bezpieczeństwa na terenie krakowskich szkół – (mierzony ankietami wśród uczniów i nauczycieli ze szkół objętych Programem, ich poziom satysfakcji z poziomu bezpieczeństwa powinien być większy lub równy 60%).

⁴⁹ Miejsca wzmożonego przepływu populacji to m.in. miejsca o dużym natężeniu ruchu turystycznego i ruchu mieszkańców (np. poranny i popołudniowy szczyt, trasy przemieszczania się komunikacją miejską z/do domu do/z pracy, centra dużych miast).

Cel szczegółowy III: Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu

Wskaźnik:

- (W15_T) poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym – (mierzony na podstawie badań opinii publicznej, poziom satysfakcji z bezpieczeństwa w ruchu drogowym powinien być większy lub równy 30%).

Cel szczegółowy IV: Stworzenie bezpiecznych przestrzeni w Krakowie. **Realizacja zawieszona.** Dziedzina ma na celu dążenie do stworzenia zintegrowanych i aktywnych wspólnot lokalnych i wpisuje się w jeden z celów koncepcji nazywanej zapobieganiem przestępczości przez kształtowanie przestrzeni (ang. *Crime Prevention Through Environmental Design*; CPTED). Opiera się ona na założeniu, że prawidłowo ukształtowana przestrzeń w sposób znaczący wpływa na poziom bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa użytkowników. W ramach tej dziedziny zaplanowano realizację przedsięwzięć inwestycyjnych jak np. „Latarnia Przestrzeni”. Są to działania wymagające dużych przekształceń w wybranych obiektach i co za tym idzie sporych nakładów finansowych. Należy również mieć na uwadze, że realizacja tych działań – ze względu na konieczność przeprowadzenia uzgodnień z zarządcami wybranego do przekształcenia terenu, sporządzenia dokumentacji projektowej, uzyskania niezbędnych pozwoleń oraz przeprowadzenia przetargu w celu wyboru wykonawcy – jest niemożliwa do wykonania w ciągu jednego roku budżetowego.

Cel szczegółowy V: Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców

Wskaźnik:

- (W35_B) poziom wiedzy o bezpieczeństwie i poczuciu bezpieczeństwa obywateli (mierzony na podstawie wywiadów jakościowych z pracownikami miejskich jednostek oraz instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny, poziom satysfakcji z wiedzy powinien być większy lub równy 60%).

Cel szczegółowy VI: Promocja Programu wśród mieszkańców Krakowa oraz angażowanie społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w jego realizację

Wskaźnik:

(W36_B) poziom znajomości Programu „Bezpieczny Kraków” – (mierzony na podstawie badań opinii publicznej, rozpoznawalność Programu docelowo powinna być na poziomie większym lub równym 5%).

IV. Założenia Programu.

Cele zasadniczy i szczegółowe są przedstawione zgodnie z kilkoma podstawowymi założeniami, wynikającymi z wiedzy naukowej na temat tworzenia i stosowania programów bezpieczeństwa miast. Przyjęte założenia są efektem studiów współczesnej literatury z zakresu bezpieczeństwa, w szczególności bezpieczeństwa w mieście oraz nauki o policji.

Przyjmuje się następujące założenia dla realizacji Programu:

- Zasady polityki bezpieczeństwa miasta powinny opierać się na interdyscyplinarnej, rzetelnej wiedzy. Oznacza to: (a) doskonalenie narzędzi służących systematycznej analizie zagrożeń w mieście, (b) implementację założeń strategii *problem-oriented policing*, czyli dążenie do rozwiązywania problemów zamiast ograniczania się do reakcji na problemy zaistniałe, (c) stosowanie innowacyjnych, nowoczesnych metod osiągania celów, (d) stosowanie różnorodnych metod monitorowania wykonania zadań oraz ewaluacji ich efektów.
- Wybór metod działania powinien opierać się na łączeniu prewencji I stopnia (kierowanej do ogółu społeczeństwa oraz nastawionej na kształtowanie infrastruktury miasta) i II stopnia, kierowanej do konkretnych grup społecznych i osób szczególnie zagrożonych przestępczością lub innymi patologiami, potencjalnych sprawców (osób „w sytuacji pokusy”), jak też miejsc szczególnie zagrożonych.
- Zadania przyjęte w Programie nie mogą ograniczać się do zadań ustawowych poszczególnych podmiotów uczestniczących w Programie.
- Należy zapewnić możliwości współpracy poszczególnych wykonawców z uczelniami w Krakowie.

V. Cele Programu / Deklaracja wyników Programu.

Celem Programu „Bezpieczny Kraków” jest poprawa bezpieczeństwa rozumiana jako poprawa obiektywnego bezpieczeństwa oraz poczucia bezpieczeństwa osób przebywających w Krakowie, a zatem przede wszystkim stałych mieszkańców, studentów, przedsiębiorców oraz turystów.

Ten strategiczny cel będzie realizowany poprzez:

- zintegrowanie działań organów miasta, Policji, miejskich służb i straży, organizacji pozarządowych, uczelni oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa;
- rozwijanie wiedzy i motywacji w zakresie właściwych reakcji na zagrożenia w mieście, zwłaszcza poprzez prowadzenie praktycznych warsztatów i szkoleń;
- kształtowanie kultury dialogu w społeczeństwie, która służy integracji społecznej, łagodzeniu konfliktów między różnymi grupami, promowaniu równości i przeciwdziałaniu mowie nienawiści, jak też gotowości do wzajemnej pomocy (np. rowerzyści i piesi, rówieśnicy, osoby starsze i młodzież);
- kształtowanie nowoczesnej infrastruktury służącej poprawie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa;

tak, aby osiągnąć następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększanie kompetencji w zakresie udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia.

Cel szczegółowy II: Ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach.

Cel szczegółowy III: Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu.

Cel szczegółowy IV: Realizacja zawieszona.

Cel szczegółowy V: Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel szczegółowy VI: Promocja Programu wśród mieszkańców Krakowa oraz angażowanie społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w jego realizację.

Powyższe cele szczegółowe zdefiniowano na podstawie diagnozy zagrożeń w mieście, cele I – V zostały opracowane na poziomie wykonawczym, natomiast cel VI na poziomie wspomagającym. W ramach każdego z celów szczegółowych sformułowano cele operacyjne.

V.A. Cele Programu/Deklaracja wyników Programu. Poziom wykonawczy.

Cel szczegółowy I: Zwiększanie kompetencji w zakresie udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia.

Poprzez:

- Edukowanie (rozpowszechnianie informacji oraz rozwijanie praktycznych umiejętności) na temat sposobów reagowania na zagrożenia.
- Rozwijanie motywacji do udzielania pomocy (postaw prospołecznych), stworzenie podstaw do dialogu potrzebujących i gotowych do pomocy.
- Wzmacnianie infrastruktury służącej udzielaniu pomocy.

Tak, aby osiągnąć wynik:

Cel operacyjny 1: Podnieść poziom adekwatnego reagowania na zagrożenia oraz rozwijać postawy prospołeczne (altruizm, poczucie współodpowiedzialności, zaangażowanie w działania edukacyjne obejmujące zagadnienia zagrożeń).

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Zbudować Akademię Superbohaterów (Edukacja i promocja prospołecznych postaw w zakresie bezpieczeństwa miejskiego wśród dzieci i młodzieży).

Proponowane metody:

- trening umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych zarówno indywidualnych jak i grupowych,
- rozwijanie kompetencji liderских u osób mających predyspozycje w tym zakresie,
- organizacja szkoleń i wizyt studyjnych w instytucjach związanych z zapewnieniem niezakłóconego funkcjonowania infrastruktury miejskiej (Pogotowie Ratunkowe, Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska, MPWiK, MPO, MPK, ZDMK, SANEPID, obiekty sportowe, WBiZK (gminny, wojewódzki),
- edukacja w zakresie zagrożeń dla życia i zdrowia oraz bezpieczeństwa infrastruktury miejskiej,
- udostępnianie materiałów edukacyjnych, ćwiczeń i gier w ramach zajęć e-learningowych,

- bieżąca ocena postępów edukacyjnych uczestników w zakresie zagadnień służących realizacji celu,
- organizacja obozu szkoleniowego dla wyłonionych liderów,
- przygotowanie przez uczestników promocji Programu, która skierowana będzie do rówieśników (zachęcająca do bezpiecznych zachowań i włączenia się w działanie) (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI),
- ułatwienie kontaktu pomiędzy uczestnikami Programu, a podmiotami zewnętrznymi (w tym NGO's), w których mogą wykorzystać i rozwijać nabyte kompetencje.

Grupa docelowa:

- dzieci i młodzież – uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu GMK⁵⁰,
- studenci krakowskich uczelni.

Cel operacyjny 2: Rozpowszechniać wiedzę na temat statusu pokrzywdzonego i świadka w sprawach z zakresu kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Realizacja działań edukacyjnych z zakresu praw i obowiązków pokrzywdzonego lub świadka w procesie karnym lub wykroczeniowym.

Proponowane metody:

- szkolenia warsztatowe z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych,
- wykłady kierowane do grupy docelowej, przekazujące informacje z zakresu Kodeksu Wykroczeń i Kodeksu Karnego, zakończone dyskusją lub burzą mózgów,
- interaktywne spoty reklamowe propagujące strony internetowe o charakterze prawnym umieszczane na stronach podmiotów oferujących bezpłatny dostęp do internetu (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI),
- spoty wyświetlane na każdym urządzeniu interaktywnym obsługującym połączenia internetowe,

⁵⁰ Działania w ramach Akademii Młodych Superbohaterów są skierowane bezpośrednio do dzieci i młodzieży, nie zaś do dzieci i młodzieży za pośrednictwem szkół (tzn. uczestnicy nie reprezentują swoich szkół, a decyzje o udziale w przedsięwzięciu podejmują samodzielnie).

- konsultacje indywidualne prowadzone przez Policję dla wszystkich zainteresowanych osób z zakresu Kodeksu Wykroczeń i Kodeksu Karnego dot. praw i obowiązków świadka lub pokrzywdzonego.

Grupa docelowa:

- ogół dorosłych mieszkańców Krakowa⁵¹,
- dzieci i młodzież,
- studenci krakowskich uczelni,
- turyści przebywający na terenie Miasta Krakowa,⁵²

b) Rozpowszechnianie wiedzy na temat właściwej reakcji w przypadku, gdy człowiek stanie się ofiarą lub świadkiem czynu zabronionego, wypadku lub kolizji („Świadomy świadek”).

Proponowane metody:

- Warsztaty, wykłady kierowane do grup docelowych,
- Konkursy wiedzy i umiejętności dla dzieci i młodzieży,
- Konkursy na prace magisterskie dla studentów,
- Spoty i informacje wyświetlane na urządzeniach interaktywnych
- konsultacje indywidualne prowadzone przez Policję – w tym także policjantów ruchu drogowego, dla wszystkich zainteresowanych osób z zakresu Kodeksu wykroczeń i Kodeksu karnego dotyczące praw i obowiązków świadka lub pokrzywdzonego.

Grupa docelowa:

- ogół dorosłych mieszkańców Krakowa (w tym seniorów),
- dzieci i młodzież,
- studenci krakowskich uczelni
- turyści przebywający na terenie Miasta Krakowa,

⁵¹ Mieszkaniec Krakowa – osoba na stałe mieszkająca na terenie miasta Krakowa.

⁵² Turyści przebywający na terenie miasta Krakowa - osoby przebywające czasowo na terenie miasta Krakowa w celach wypoczynkowych, biznesowych oraz religijnych.

Cel operacyjny 3: Zwiększyć przeżywalność w przypadkach nagłego zatrzymania krążenia (NZK) poza szpitalem (wspólnie z celem szczegółowym III).

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Przeszkolenie mieszkańców Krakowa w zakresie udzielania pomocy przedmedycznej w przypadku NZK.

Proponowane metody:

- uruchomienie ogólnodostępnych, bezpłatnych szkoleń dla dorosłych mieszkańców Krakowa oraz młodzieży w zakresie BLS (podstawowe zabiegi resuscytacyjne,
- uruchomienie ogólnodostępnych, bezpłatnych szkoleń z zakresu KPP (kwalifikowana pierwsza pomoc) dla członków organizacji.

Grupa docelowa:

- mieszkańcy Krakowa w wieku od 15 roku życia,
- uczniowie szkół podstawowych i średnich oraz podopieczni przedszkoli,
- członkowie organizacji pozarządowych i innych podmiotów współpracujących z Miastem w zakresie poprawy bezpieczeństwa.

b) Utrzymywanie i rozbudowa Krakowskiej Sieci AED „Impuls Życia”.

Proponowane metody:

- utrzymywanie obecnie istniejących w ramach sieci „Impuls Życia” miejskich automatycznych defibrylatorów zewnętrznych,
- rozbudowa sieci „Impuls Życia” poprzez zwiększenie ilości defibrylatorów i zagęszczenie ich sieci w przestrzeni miejskiej,
- spełnienie zasady - AED w radiowozach Straży Miejskiej oraz w pojazdach służbowych jednostek miejskich tj. ZDMK, ZZM,
- promowanie montowania AED w prywatnych obiektach użyteczności publicznej jako standardu, oferowanie przez Miasto elementów jednolitego systemu identyfikacji wizualnej dla AED w Krakowie.

Grupa docelowa

- wydziały i jednostki miasta,
- podmioty prywatne prowadzące obiekty użyteczności publicznej.

c) Wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne niezbędne do praktycznej nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej z wykorzystaniem automatycznych defibrylatorów zewnętrznych.

Proponowane metody:

- zakup szkoleniowych defibrylatorów do szkół – do wykorzystania na lekcjach z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa,
- szkolenie w zakresie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przez młodzież szkolną.

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół podstawowych,
- organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizujących zadania w zakresie poprawy bezpieczeństwa w Krakowie.

d) Prowadzenie warsztatów z zakresu pierwszej pomocy z wykorzystaniem zakupionego sprzętu.

Proponowane metody:

- szkolenia dla klas 4-5 z posługiwania się defibrylatorami i udzielania pierwszej pomocy w zakresie podstawowym (osoby przeszkolone – np. nauczyciele EDB z certyfikatem do szkoleń lub nauczania w ww. zakresie, ratownicy medyczni, itp.)
- zajęcia ćwiczeniowe w zakresie udzielania pierwszej pomocy,
- prowadzenie dodatkowych szkoleń dla dzieci w przedszkolach.

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół podstawowych i dzieci w przedszkolach,
- organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizujących zadania w zakresie poprawy bezpieczeństwa w Krakowie.

e) Budowa krakowskiej społecznej sieci ratowników⁵³ (Do realizacji potrzebna zmiana przepisów obowiązujących).

Proponowane metody:

- nawiązanie przez Miasto współpracy z organizacjami pozarządowymi chcącymi tworzyć krakowską społeczną sieć ratowników (KSSR),
- finansowanie szkoleń i niezbędnego wyposażenia itp. dla organizacji tworzących KSSR,
- zapewnienie obsługi wybranej przez realizatora aplikacji na smartfon służącej do koordynacji działań ratowników KSSR,
- opracowanie przez specjalistów standardów wyszkolenia ratowników KSSR i zapewnienie mechanizmów jej weryfikacji.

Grupa docelowa

- środowiska organizacji pozarządowych działających na rzecz ratownictwa,
- studenci krakowskich uczelni – zwłaszcza o profilu medycznym.

f) Współpraca Miasta z Krakowskim Pogotowiem Ratunkowym w zakresie wczesnego powiadamiania ratowników KSSR o przypadkach nagłego zatrzymania krążenia poza szpitalem z użyciem dedykowanej aplikacji na smartfon. Cel realizowany po wprowadzeniu zmian prawnych umożliwiających współpracę podmiotów systemu Ratownictwa Medycznego z ratownikami społecznymi.

Proponowane metody:

- nawiązanie przez Miasto współpracy z Krakowskim Pogotowiem Ratunkowym i doprowadzenie do przekazywania do KSSR przez dyspozytorów KPR⁵⁴ informacji o wystąpieniu pozaszpitalnego NZK niezwłocznie po zadysponowaniu zespołu wyjazdowego KPR,
- zapewnienie technologicznych aspektów realizacji zadania - utrzymanie systemu łączności KPR - KSSR poprzez dedykowany system powiązany z aplikacją końcową ratowników KSSR.

Grupa docelowa:

- Krakowskie Pogotowie Ratunkowe,
- krakowska społeczna sieć ratowników.

⁵³ Składająca się z osób przeszkolonych m.in. w zakresie KPP, zrzeszonych w organizacjach pozarządowych działających na rzecz poprawy dostępu do pomocy przedmedycznej, deklarujących chęć społecznego niesienia pomocy w ramach swoich kwalifikacji osobom jej wymagającym.

⁵⁴ Krakowskie Pogotowie Ratunkowe.

g) Promocja działania systemu współpracy KPR - KSSR i zachęcanie do podejmowania przez mieszkańców aktywności w ramach KSSR (Do realizacji potrzebna zmiana przepisów obowiązujących).

Proponowane metody:

- promowanie idei działania systemu (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI),
- zachęcanie ratowników KSSR do przyjmowania zgłoszeń o przypadkach NZK,
- promowanie przykładów prawidłowych reakcji i działań ratowników KSSR poprzez nagradzanie i wyróżnianie przez Miasto ratowników KSSR i innych świadków, którzy podjęli RKO,
- zachęcanie do współpracy organizacji pozarządowych poprzez kampanie medialne, outdoorowe, konferencje popularyzujące działania, wystąpienia w mediach (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI).

Grupa docelowa:

- mieszkańcy Krakowa,
- krakowska społeczna sieć ratowników.

Cel operacyjny 4: Zwiększyć kompetencje seniorów w zakresie reagowania na zagrożenie i gotowości do pomagania innym.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Prowadzenie działań prewencyjnych wśród osób starszych.

Proponowane metody:

- prowadzenie zajęć w punktach służących aktywizacji ludzi starszych,
- edukacyjne kampanie medialne (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI),
- wykorzystanie możliwości edukowania przez rówieśników.

Grupa docelowa:

- ludzie starsi – mieszkańcy Krakowa.

b) Zorganizowanie „Akademii Stewardów” celem przygotowania osób zainteresowanych do wypełniania zadań służby informacyjnej w trakcie imprez masowych.

Proponowane metody:

- zorganizowanie szkoleń dla osób gotowych do pełnienia takich zadań,
- prowadzenie listy przeszkolonych osób w WBiZK.

Grupa docelowa:

- starsi mieszkańcy Krakowa.

Cel operacyjny 5: Poprawić stopień przygotowania obiektów użyteczności publicznej w Krakowie na wypadek ataku terrorystycznego.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Przeszkolenie pracowników obiektów użyteczności publicznej pod kątem rozpoznawania zagrożeń związanych z terroryzmem oraz podejmowania działań w przypadku ataku terrorystycznego.

Proponowane metody:

- organizowanie bezpłatnych szkoleń dla pracowników obiektów użyteczności publicznej w zakresie rozpoznawania zagrożeń związanych z terroryzmem oraz podejmowania działań w przypadku ataku terrorystycznego,
- popularyzacja powyższych szkoleń,
- nawiązanie współpracy z kadrą zarządzającą obiektami w celu zorganizowania szkoleń dla pracowników.

Grupa docelowa:

- kadra zarządzająca oraz pracownicy obiektów użyteczności publicznej.

b) Audyt krakowskich obiektów użyteczności publicznej pod kątem wdrożenia skutecznych antyterrorystycznych rozwiązań technicznych i organizacyjnych oraz poziomu przygotowania personelu.

Proponowane metody:

- przeprowadzenie audytu zgłoszonych obiektów użyteczności publicznej pod kątem poziomu przeszkolenia personelu, wprowadzenia skutecznych antyterrorystycznych rozwiązań technicznych i organizacyjnych (systemy technicznej i fizycznej ochrony obiektu, procedury, jakość/ realność załącznika antyterrorystycznego do planu ochrony obiektu, itp.),
- regularne prowadzenie ćwiczeń.

Grupa docelowa:

- kadra zarządzająca oraz pracownicy obiektów użyteczności publicznej.

c) Certyfikacja obiektów spełniających wysokie standardy zabezpieczenia antyterrorystycznego i przygotowania na wypadek ataku terrorystycznego.

Proponowane metody:

- ustanowienie krakowskiego certyfikatu dla obiektów spełniających wysokie standardy zabezpieczenia antyterrorystycznego i przygotowania na wypadek ataku terrorystycznego,
- przyznawanie stosownych certyfikatów bezpieczeństwa obiektom spełniającym wyznaczone standardy.

Grupa docelowa:

- kadra zarządzająca obiektami użyteczności publicznej.

d) Organizacja konkursu na najlepiej zabezpieczony certyfikowany obiekt użyteczności publicznej oraz ustanowienie nagrody pieniężnej dla zwycięzców, która mogłaby zostać wydatkowana na zadania związane z poprawą bezpieczeństwa obiektu.

Proponowane metody:

- zorganizowanie konkursu na najlepiej zabezpieczony certyfikowany obiekt użyteczności publicznej,
- ustanowienie dla zwycięzców konkursu atrakcyjnej nagrody pieniężnej, która mogłaby zostać wydatkowana na zadania związane z poprawą bezpieczeństwa zwycięskiego obiektu.

Grupa docelowa:

- kadra zarządzająca obiektami użyteczności publicznej.

Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):

2018 r.: 525 500,00 zł;

2019 r.: 519 500,00 zł;

2020 r.: 195 000,00 zł;

2021 r.: 250 000,00 zł;

Cel szczegółowy II: Ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach.

Poprzez:

- a) Podnoszenie poziomu wiedzy o zjawiskach agresji i przemocy, szczególnie w ich nowych formach związanych z rozwojem technologii.
- b) Rozwijanie kompetencji interpersonalnych służących przeciwdziałaniu zjawiskom agresji i przemocy oraz radzeniu sobie z tymi zjawiskami i ich konsekwencjami.
- c) Kształtowanie warunków materialnych i technicznych w szkołach i wokół nich służących zapobieganiu agresji i przemocy.

Tak, aby osiągnąć wynik:

Cel operacyjny 1: Podnieść poziom wiedzy w zakresie zapobiegania i radzenia sobie ze zjawiskami agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) Poszerzenie wiedzy (6 grup docelowych – dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni szkół, pracownicy służb społecznych, rodzice, uczniowie) w zakresie radzenia sobie ze zjawiskami agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem nowych form związanych z rozwojem technologii informacyjno-komunikacyjnej. Zwiększenie stopnia znajomości nowych sposobów zapobiegania i radzenia sobie z agresją i przemocą wśród dzieci i młodzieży.**

Proponowane metody:

- szkolenia dla pracowników pedagogicznych szkół i placówek edukacyjnych (dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni, pracownicy służb społecznych) – „Nowe formy agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży i sposoby radzenia sobie z nimi”,
- szkolenia dla rodziców - „Nowe formy agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży i sposoby radzenia sobie z nimi”,
- szkolenia dla dzieci i młodzieży - „Nowe formy agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży i sposoby radzenia sobie z nimi” – cykl zajęć lekcyjnych.

Grupa docelowa:

- dyrektorzy szkół, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni szkół,
- pracownicy służb społecznych (w tym mundurowych),
- rodzice,
- uczniowie.

- b) Wzrost wiedzy na temat agresji i przemocy (nasilenia zjawiska i jego różnych form) w środowisku dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach na terenie miasta.**

Proponowane metody:

- diagnoza zjawiska agresji i przemocy w szkołach różnego typu,
- przygotowanie programów profilaktyczno-wychowawczych dla szkół zgodnie z przepisami obowiązującymi od 2017 roku,
- przygotowanie raportu zbiorczego o zjawiskach agresji i przemocy na terenie szkół w mieście.

Grupa docelowa:

- szkoły i placówki edukacyjne.

c) Poszerzenie wiedzy w zakresie postępowania w sprawach nieletnich.

Proponowane metody:

- warsztaty dla nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół z udziałem Sędziów Sądów Rodzinnych, studentów prawa i policjantów zajmujących się sprawami nieletnich

Grupa docelowa:

- kadra pedagogiczna.

Cel operacyjny 2: Rozwinać kompetencje społeczne i interpersonalne służące radzeniu sobie w sytuacjach agresji i przemocy.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) Rozwijanie kompetencji różnych grup profesjonalistów (dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni szkół, pracownicy służb społecznych) w zakresie zapobiegania zjawisku agresji i przemocy oraz działań profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży.**

Proponowane metody:

- szkolenia dla pracowników pedagogicznych szkół i placówek edukacyjnych (dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni, pracownicy służb i instytucji – „Zapobieganie agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, nowe formy profilaktyki”.

Grupa docelowa:

- dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni szkół,
- pracownicy służb i instytucji (w tym zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny),
- studenci krakowskich uczelni (wolontariat).

- b) Rozwijanie kompetencji interpersonalnych dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie w sytuacjach społecznych sprzyjających pojawianiu się zjawisk agresji i przemocy.**

Proponowane metody:

- szkolenia w formie interaktywnej dla uczniów szkół różnego typu – „Radzenie sobie z agresją i przemocą – warsztaty budowania kompetencji interpersonalnych”.

Grupa docelowa:

- uczniowie szkół różnego typu na terenie miasta,
- studenci krakowskich uczelni (wolontariat).

c) Rozwój kompetencji wykorzystania metody mediacji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży szkół na terenie miasta.

Proponowane metody:

- szkolenia dla nauczycieli i innych pracowników pedagogicznych w szkołach „Mediacja jako forma radzenia sobie ze skutkami agresji i przemocy w praktyce”,
- szkolenia dla uczniów szkół różnego typu – „Radzenie sobie z agresją i przemocą – warsztaty budowania kompetencji interpersonalnych”.

Grupa docelowa:

- nauczyciele i inni pracownicy pedagogiczni w szkołach,
- uczniowie szkół z terenu Krakowa,
- studenci krakowskich uczelni (wolontariat).

Cel operacyjny 3: Podnieść jakość infrastruktury szkół i placówek edukacyjnych służącej zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Poszerzenie stanu wiedzy o znaczeniu infrastruktury materialnej szkół i ich otoczenia dla bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Proponowane metody:

- szkolenia dla pracowników pedagogicznych szkół i placówek edukacyjnych (dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni, pracownicy służb i instytucji) – „Znaczenie infrastruktury materialnej szkoły i jej otoczenia dla bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.”

Grupa docelowa:

- dyrektorzy szkół i placówek; nauczyciele, pracownicy służb i instytucji (w tym zapewniających bezpieczeństwo i porządek publiczny).

b) Audyt szkół w zakresie infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży (wspólnie z celem szczegółowym IV).

Proponowane metody:

- raporty o stanie infrastruktury materialnej poszczególnych szkół i ich otoczenia,
- raport zbiorczy o stanie infrastruktury materialnej szkół i ich otoczenia na terenie miasta.

Grupa docelowa:

- szkoły i inne placówki na terenie Krakowa.

c) Zwiększanie poziomu dostosowania infrastruktury materialnej do potrzeb bezpieczeństwa dzieci i młodzieży (wspólnie z celem szczegółowym IV).

Proponowane metody:

- działania dostosowujące infrastrukturę szkół i ich otoczenia podejmowane w oparciu o raporty o stanie infrastruktury materialnej poszczególnych szkół i ich otoczenia.

Grupa docelowa:

- szkoły i placówki na terenie Krakowa.

Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):

2018 r.: 450 000,00 zł

2019 r.: 450 000,00 zł

2020 r.: 450 000,00 zł

2021 r.: 250 000,00 zł

Cel szczegółowy III: Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu.

Poprzez:

1. Działania na rzecz integracji zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego (BRD).
2. Uświadamianie i informowanie społeczeństwa na temat niepożądanych zachowań związanych z niechronionymi uczestnikami ruchu drogowego.
3. Działania na rzecz ograniczania wykroczeń związanych z niechronionymi uczestnikami ruchu drogowego.
4. Działania edukacyjne na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.
5. Kształtowanie bezpiecznej infrastruktury drogowej.
6. Dopuszczenie służb ochrony porządku publicznego, stowarzyszeń i innych grup zawodowych w sprzęt z zakresu pomocy przedmedycznej.

Tak, aby osiągnąć wynik:

Cel operacyjny 1: Zintegrować zarządzanie bezpieczeństwem ruchu drogowego.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) **Stworzenie Centrum Monitoringu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (CMBRD) umiejscowionego w Zarządzie Dróg Miasta Krakowa.**
Obsadę etatową Centrum zapewni Zarząd Dróg Miasta Krakowa.

Proponowane metody:

- przygotowanie zaplecza logistycznego i personalnego dla Centrum,
- pozyskanie danych niezbędnych do pracy Centrum.

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego,
- zarządcy dróg,
- instytucje zajmujące się bezpieczeństwem w ruchu drogowym.

b) Stworzenie i bieżąca aktualizacja bazy danych obejmującej informacje pozyskiwane m. in. z Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A., Służby Zdrowia oraz Straży Miejskiej (w dalszej perspektywie także z jednostek Straży Pożarnej oraz Centrum Powiadamiania Ratunkowego).

Proponowane metody:

- pozyskiwanie danych niezbędnych do pracy Centrum.

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego,
- zarządcy dróg,
- instytucje zajmujące się bezpieczeństwem w ruchu drogowym.

c) Nawiązanie współpracy z firmami ubezpieczeniowymi, w celu pozyskania danych dotyczących kolizji drogowych, do których nie była wzywana policja.

Proponowane metody:

- nawiązanie współpracy z firmami ubezpieczeniowymi w celu pozyskania danych poprzez zachętę w postaci wskazania zysku dla firm ubezpieczeniowych oraz promocji firmy.

Grupa docelowa:

- firmy ubezpieczeniowe
- służby ochrony porządku publicznego,
- zarządcy dróg,
- instytucje zajmujące się bezpieczeństwem w ruchu drogowym.

d) Współpraca z Wydziałem Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w zakresie zarządzania bazą danych.

Proponowane metody:

- pozyskiwanie danych niezbędnych do pracy Centrum,
- analiza pozyskanych danych i przygotowanie opracowania,
- „Centrum jako koordynator” – inicjowanie rozwiązań ograniczających zjawiska zagrożenia BRD poprzez wnioskowanie o:
 - zmiany infrastruktury,
 - kontrolę przez służby ochrony bezpieczeństwa ruchu drogowego,
 - działania profilaktyczne, edukacyjne, kampanie społeczne (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI).

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego,
- zarządcy dróg,
- instytucje zajmujące się bezpieczeństwem w ruchu drogowym.

e) Stworzenie dostępu do danych o bezpieczeństwie ruchu drogowego na zasadzie *open data*.

Proponowane metody:

- stworzenie dostępu do bazy dla służb ochrony bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym oraz innych zainteresowanych (strona internetowa).

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego,
- zarządcy dróg,
- instytucje zajmujące się bezpieczeństwem w ruchu drogowym,
- obywatele.

Cel operacyjny 2: Wyeliminować postawy obojętności społeczeństwa wobec wykroczeń dotyczących niechronionych uczestników ruchu drogowego.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) **Wzmocnienie wrażliwości społecznej na przypadki łamania przepisów ruchu drogowego,**
- b) **Zmiana wizerunku osoby reagującej na przypadki łamania przepisów ruchu drogowego, podkreślenie właściwej postawy obywatelskiej,**
- c) **Uświadamianie o istniejących zagrożeniach w ruchu drogowym wynikających z łamania przepisów,**
- d) **Pogłębianie świadomości społeczeństwa poprzez działania profilaktyczne (zajęcia, kampanie, akcje),**
- e) **Analiza i nagłaśnianie sytuacji typu: nieudzielenie pomocy ofiarom wypadku, ucieczka z miejsca zdarzenia, jak też przypadków udzielania pomocy (kontakt z mediami, informacje na portalach społecznościowych, stronach internetowych Policji, Straży Miejskiej i innych służb),**
- f) **Zaangażowanie organizacji społecznych w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego informacyjno-promocyjne (kampanie społeczne) (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI).**

Proponowane metody:

- opracowanie standardu zajęć na temat przezwycięzania obojętności w sytuacjach wymagających pomocy, skierowanych do konkretnych grup docelowych (dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy),
- opracowanie standardu kampanii i oraz innych akcji i działań na rzecz poprawy BRD,
- pozyskanie środków niezbędnych dla realizacji zajęć, kampanii, akcji i innych działań.

Grupa docelowa:

- niechronieni użytkownicy dróg,
- kierujący pojazdami.

Cel operacyjny 3: Prowadzić profilaktykę na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) **Prowadzenie kampanii społecznych z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego dla dorosłych oraz młodzieży, w tym programy dla krakowskich uczelni, programy dla szkół średnich, poszczególnych grup zawodowych (taxi itd.), oraz w szczególności dla osób starszych (kluby seniora itd.),**
- b) **Prowadzenie zajęć dla szkół i przedszkoli z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego,**
- c) **Edukacja w zakresie pierwszej pomocy dla ofiar wypadków we wszystkich grupach wiekowych,**
- d) **Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności:**
 - **nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i opracowanie wspólnych projektów dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego,**
 - **nawiązanie współpracy z uczelniami, stworzenie projektów opartych na profesjonalnych metodach nauczania,**
 - **kursy pierwszej pomocy organizowane dla poszczególnych grup wiekowych i zawodowych, zawierające element uświadamienia obowiązku udzielenia pierwszej pomocy oraz przezwyciężenia oporu przed udzieleniem pierwszej pomocy,**
 - **szkolenia dla funkcjonariuszy z zakresu prowadzenia zajęć w szkołach, uczelniach,**
 - **produkcja materiałów szkoleniowych, gadżetów promocyjnych oraz poprawiających bezpieczeństwo na drodze,**
 - **zakup i wykorzystanie specjalistycznego sprzętu do prowadzenia szkoleń,**
 - **odpowiednie zagospodarowanie powstającego toru treningowego⁵⁵ do celów edukacyjnych w zakresie techniki prowadzenia pojazdów oraz realizacji innych przedsięwzięć edukacyjnych.**

Proponowane metody:

- opracowanie standardów zajęć, kursów, szkoleń skierowanych do konkretnych grup uczestników ruchu,
- opracowanie standardów kampanii społecznych (działanie realizowane w ramach Celu szczegółowego VI),
- pozyskanie środków niezbędnych do realizacji szkoleń, kursów, kampanii.

Grupa docelowa:

- wszystkie grupy wiekowe: dzieci, młodzież szkolna, osoby dorosłe, seniorzy,
- wszystkie grupy użytkowników dróg: piesi, rolkarze, rowerzyści, motocykliści, kierowcy samochodów.

⁵⁵ Kraków ul. Półłanki.

Cel operacyjny 4: Zwiększyć skuteczność pomocy przedmedycznej.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) **Przeprowadzenie szkoleń specjalistycznych z zakresu pomocy przedmedycznej wśród służb i innych użytkowników dróg (m.in. kierowcy, w tym kierowcy zawodowi, kierowcy TAXI, MPK, motocykliści, rowerzyści),**
- b) **Zakup i przekazanie podstawowego sprzętu do pierwszej pomocy służbom ochrony porządku publicznego, stowarzyszeniom i innym grupom zawodowym zajmującym się ratownictwem medycznym, transportem drogowym oraz wyposażenie innych wybranych grup użytkowników dróg w sprzęt do pomocy przedmedycznej.**

Proponowane metody:

- opracowanie standardów szkoleń skierowanych do służb i innych użytkowników dróg,
- pozyskanie środków niezbędnych dla doposażenia służb i innych użytkowników dróg.

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku i bezpieczeństwa,
- służby ratownicze,
- użytkownicy dróg, instytucje miejskie,
- organizacje pozarządowe.

Cel operacyjny 5: Zwiększyć obecność służb ochrony porządku i bezpieczeństwa w miejscach najbardziej zagrożonych dla niechronionych uczestników ruchu drogowego.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) **Zwiększenie ilości służb (Policja, Straż Miejska – służby samodzielne i łączone) w terenie poprzez organizowanie akcji ukierunkowanych na ograniczenie tego typu wykroczeń, zorganizowanie dodatkowych służb wykonywanych przez funkcjonariuszy w czasie wolnym, wykraczającym poza ustawowo określone godziny pracy (płatne służby finansowane przez miasto),**

- b) Doposażenie służb w sprzęt umożliwiający monitorowanie miejsc szczególnie niebezpiecznych (np. miernik prędkości - praca w rejonie przejść dla pieszych, itd.).**

Proponowane metody:

- opracowanie planów działań, akcji,
- dyslokowanie służb w miejsca wskazane w toku pracy Centrum Monitoringu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego,
- ukierunkowanie służb na wykroczenia popełniane przez niechronionych uczestników ruchu drogowego oraz wobec niechronionych uczestników ruchu drogowego,
- opracowanie standardu form oddziaływania pozaprawnego oraz pozyskanie na nie środków,
- pozyskanie środków niezbędnych dla doposażenia służb.

Grupa docelowa:

- użytkownicy dróg.

Cel operacyjny 6: Poprawić bezpieczeństwo infrastruktury drogowej.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) Likwidacja tzw. „czarnych punktów” poprzez korekty organizacji ruchu oraz w razie konieczności działania inwestycyjne (poprawa infrastruktury - przebudowa odcinków dróg w miejscach występowania największej ilości zdarzeń drogowych),**
- b) Wzmocnienie oznakowania i identyfikacji stref ograniczonej prędkości 30 km/h oraz stref zamieszkania, wzmocnienie oznakowania w rejonie przejść dla pieszych, wprowadzenie oznakowania poziomego przy wjazdach do stref, itd.,**
- c) Rozszerzanie zasięgu stref ograniczonej prędkości 30km/h,**
- d) Weryfikacja oznakowania pionowego i poziomego. Eliminacja zbędnego oznakowania i uzupełnienie brakujących znaków,**
- e) Wzmocnienie czujności pieszych poprzez dodatkowe ostrzeżenia w pobliżu oznakowanych przejść.**

Proponowane metody:

- modernizowanie miejsc niebezpiecznych wskazanych w pracach Centrum, przy uwzględnieniu standardów CPTED,
- sporządzanie korekt projektów organizacji ruchu dla miejsc wskazanych w pracach Centrum,

- sporządzanie analizy porównawczej dla miejsc objętych modernizacją lub korektą (stan zagrożenia przed i po wykonaniu zmiany).
- dostosowywanie nowobudowanych skrzyżowań do standardów CPTED,
- analiza i weryfikacja oznakowania pod kątem eliminowania zbędnego oznakowania albo do oznakowania (w szczególności w rejonie przejść dla pieszych),
- opracowanie standardów dla dodatkowych ostrzeżeń w pobliżu przejść dla pieszych,
- wyeliminowanie nadużywania malowania podwójnej linii ciągłej (względy prawne i ekonomiczne).

Grupa docelowa:

- użytkownicy dróg.

Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):

2018 r.: 402 500,00 zł

2019 r.: 670 800,00 zł

2020 r.: 734 800,00 zł

2021 r.: 250 000,00 zł

Cel szczegółowy IV: Realizacja zawieszona.

Cel szczegółowy V: Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców

Poprzez:

1. Zgromadzenie w ramach jednego systemu informacji na temat przestępstw, wykroczeń, poczucia bezpieczeństwa oraz różnorodnych czynników społecznych, demograficznych i przestrzennych, które mogą być powiązane z przestępczością lub strachem przed nią.
2. Prowadzenie przestrzennej analizy zagrożeń uwzględniającej czasową i geograficzną dynamikę przestępczości oraz jej społeczny kontekst.

3. Wypracowanie metod częściowej automatyzacji diagnozy oraz szybkiego dostępu do danych.
4. Stworzenie systemu informowania opinii publicznej o poziomie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa w mieście.

Tak, aby osiągnąć wynik:

Cel operacyjny 1: Zwiększyć funkcjonalność mapy zagrożeń jako narzędzia analizy przestrzennej zagrożeń.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Uzupełnienie oraz bieżąca aktualizacja na mapie danych Policji i Straży Miejskiej na temat przestępstw i wykroczeń.

Proponowane metody:

- wybór zmiennych potrzebnych do analizy, który wyznaczy zakres gromadzonych danych,
- opracowanie oraz wdrożenie procedury gromadzenia i dostarczania danych na potrzeby mapy zagrożeń dla Policji i Straży Miejskiej,
- cykliczny monitoring gromadzonych danych oraz dokonywanie ich uzupełnienia w przypadku potrzeby przeprowadzenia dodatkowych analiz.

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa.

b) Uzupełnienie oraz bieżąca aktualizacja na mapie danych miejskich instytucji i organizacji dotyczących czynników potencjalnie powiązanych koncentracją przestępczości (na potrzeby analizy tzw. „punktów zapalnych”).

Proponowane metody:

- wybór zmiennych potrzebnych do analizy, który wyznaczy zakres gromadzonych danych,
- opracowanie oraz wdrożenie procedury gromadzenia i dostarczania danych na potrzeby mapy zagrożeń dla instytucji i organizacji miejskich,
- cykliczny monitoring gromadzonych danych oraz dokonywanie ich uzupełnienia w przypadku potrzeby przeprowadzenia dodatkowych analiz.

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,

- miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa.

c) Uzupełnienie oraz bieżąca aktualizacja na mapie danych z badań poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Proponowane metody:

- wybór zmiennych potrzebnych do analizy, który wyznaczy zakres gromadzonych danych,
- opracowanie oraz wdrożenie procedury gromadzenia i dostarczania danych na potrzeby mapy zagrożeń dla podmiotu realizującego badania,
- cykliczny monitoring gromadzonych danych oraz dokonywanie ich uzupełnienia w przypadku potrzeby przeprowadzenia dodatkowych analiz lub zmian w narzędziu badawczym.

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa.

d) Prowadzenie systematycznej analizy punktów zapalnych (*hot spots*) w zakresie miejsc aktualnej i przyszłej koncentracji przestępczości oraz przyczyn tej koncentracji.

Proponowane metody:

- przygotowanie raz do roku raportu z analizy „punktów zapalnych”,
- przygotowywanie na potrzeby Policji, rad dzielnic lub innych instytucji raportów cyklicznych w oparciu o procedurę automatyzacji,
- opracowywanie raportów dotyczących wybranych problemów z zakresu bezpieczeństwa przez współpracujących studentów (prace magisterskie) i badaczy.

Grupa docelowa:

- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- rady dzielnic,
- naukowcy i studenci zajmujący się problematyką przestrzennej analizy przestępczości.

e) Doksztalcenie osób obsługujących mapę w zakresie najnowszych metod analiz wykorzystujących systemy geolokalizacji.

Proponowane metody:

- wysyłanie pracowników obsługujących mapę na szkolenia oferowane przez podmioty zewnętrzne,
- organizowanie szkoleń (warsztatów) dla podmiotów zobowiązanych do gromadzenia danych (w ramach bieżących potrzeb).

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa.

Cel operacyjny 2: Pogłębić wiedzę władz miasta na temat poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Prowadzenie cyklicznych (2 razy do roku) badań sondażowych dotyczących poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Proponowane metody:

- realizacja co 6-miesięcy reprezentatywnych badań ilościowych na próbie 1 800 mieszkańców Krakowa.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- mieszkańcy Krakowa.

b) Dostosowanie wykorzystywanych dotychczas narzędzi badawczych oraz złożonych mierników danych (indeksów, skal) do potrzeb analizy przestrzennej.

Proponowane metody:

- dostosowanie kwestionariusza do potrzeb wynikających z założeń ewaluacji Programu oraz przestrzennej analizy danych,
- opracowanie (wraz z wyłonioną w przetargu firmą zewnętrzną) założeń raportu z badań, aby zapewniał on możliwość wykorzystania danych na mapie oraz w procesie ewaluacji Programu; weryfikacja realizacji tych założeń po przygotowaniu raportu.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- eksperci z zakresu badań społecznych nad przestępczością.

Cel operacyjny 3: Opracować standardy dystrybucji informacji na temat bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

a) Wypracowanie i wdrożenie metod częściowej automatyzacji procesu przygotowania raportów na temat bezpieczeństwa w mieście.

Proponowane metody:

- przygotowanie schematów raportów dla poszczególnych typów interesariuszy,
- wypracowanie procedury automatyzacji w oparciu o możliwości oferowane przez oprogramowanie mapy.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- eksperci,
- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- rady dzielnic.

b) Opracowanie i wdrożenie procedury udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń przedstawicielom instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

Proponowane metody:

- przygotowanie zasad udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- eksperci z zakresu przestrzennej analizy przestępczości,
- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa.

c) Opracowanie oraz wdrożenie procedury udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń przedstawicielom mieszkańców (radom dzielnic, organizacjom pozarządowym).

Proponowane metody:

- przygotowanie zasad udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- eksperci z zakresu przestrzennej analizy przestępczości,
- rady dzielnic,
- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa.

d) Opracowanie i wdrożenie procedury oraz zakresu udostępniania danych pochodzących z map zagrożeń opinii publicznej.

Proponowane metody:

- przygotowanie zasad udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,

- eksperci z zakresu przestrzennej analizy przestępczości,
- mieszkańcy Krakowa i osoby przebywające na terenie miasta,
- przedstawiciele mediów (dziennikarze).

Cel operacyjny 4: Zintegrować działania podmiotów zajmujących się bezpieczeństwem i patologiami społecznymi.

W tym celu należy podjąć następujące działania:

- a) Opracowanie i wdrożenie procedury konsultacji danych z analizy zagrożeń z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz reprezentacji mieszkańców (np. rady dzielnic, dzielnicowi).**

Proponowane metody:

- przygotowanie zasad udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- eksperci z zakresu przestrzennej analizy przestępczości,
- rady dzielnic,
- służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa.

- b) Stworzenie platformy współpracy z przedstawicielami środowisk akademickich różnych dyscyplin (np. socjologia, psychologia, pedagogika, kryminologia, geografia) w celu przygotowywania opracowań naukowych wykorzystujących dane z mapy zagrożeń.**

Proponowane metody:

- nawiązanie stałej współpracy z badaczami (promotorami prac i opiekunami kursów), którzy proponowaliby studentom możliwość prowadzenia analiz przestrzennych przestępczości w Krakowie w ramach prac dyplomowych lub zaliczeniowych,
- udostępnianie danych z mapy zagrożeń naukowcom zainteresowanym prowadzeniem analiz przestrzennych przestępczości w Krakowie,

- nawiązanie współpracy ze środowiskiem akademickim w ramach programu magisteriów wdrożeniowych.

Grupa docelowa:

- pracownicy urzędu miasta obsługujący mapę zagrożeń,
- naukowcy i studenci zajmujący się problematyką przestrzennej analizy przestępczości.

Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):

2018 r.: 200 000 zł

2019 r.: 190 000 zł

2020 r.: 190 000 zł

2021 r.: 100 000,00 zł

V.B. Cele Programu/Deklaracja wyników Programu. Poziom wspomagający.

Cel szczegółowy VI: Realizacja celu szczegółowego VI częściowo wstrzymana. Promowanie Programu wśród mieszkańców Krakowa oraz angażowanie społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w jego realizację.

Poprzez:

1. Podejmowanie działań o charakterze informacyjnym, mających na celu uświadamianie mieszkańców Krakowa o istnieniu i celach Programu „Bezpieczny Kraków”.
2. Podejmowanie działań promujących poszczególne elementy Programu, skierowane do węższej grupy docelowej - potencjalnie zainteresowanych mieszkańców, społeczności (np. seniorzy, uczniowie, nauczyciele, uczestnicy ruchu drogowego) i organizacji (NGO).
3. Harmonizowanie działań promocyjnych poszczególnych dziedzin.
4. Działania mające na celu pozyskanie partnerów do przygotowania, przeprowadzenia i/lub promowania Programu.

Tak, aby osiągnąć wynik:

Cel operacyjny 1: Podnieść poziom świadomości mieszkańców Krakowa na temat Programu „Bezpieczny Kraków”.

a) Strona internetowa Bezpiecznego Krakowa (narzędzia ATL).

Proponowane metody:

- strona internetowa www.bezpieczny.krakow.pl jako podstawowe źródło informacji na temat projektu, osób zaangażowanych w jego realizację oraz podejmowanych w tym zakresie działań (treści powinny być aktualne, rzetelne, ciekawe i przydatne),
- przedstawienie treści na stronie w sposób ciekawy, intuicyjny (UX), przejrzysty, estetyczny i spójny graficznie – zgodny z nowym CI Bezpiecznego Krakowa,
- strona stworzona zgodnie z nowoczesnymi technikami i technologiami projektowania stron WWW,
- wsparcie dla autorów strony od pracownika Urzędu Miasta w zakresie tworzenia jej zawartości, treści i grafiki.

Grupa docelowa:

- mieszkańcy Krakowa i osoby przebywające na terenie miasta,
- wszystkie osoby, których dotyczą działania związane z Programem,
- w wypadku promocji konkretnych działań i inicjatyw (z zakresu poszczególnych dziedzin), zasadne będzie doprecyzowanie grupy docelowej (np. uczniowie, seniorzy, kierowcy itp.),
- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa, których zakres działalności jest zbieżny z założeniami i celami realizowanego Programu Bezpieczny Kraków,
- przedstawiciele mediów (dziennikarze).

f) Kampania promocyjna prowadzona w radiu, telewizji i mediach społecznościowych - Facebook, Twitter lub Instagram (narzędzia ATL).

Proponowane metody:

- zarządzanie profilami społecznościowymi Bezpiecznego Krakowa poprzez aktualizowanie treści, informowanie o bieżących inicjatywach realizowanych w ramach BK,
- interakcja z użytkownikami i zachęcanie do aktywnej partycypacji w organizowanych wydarzeniach,
- treści zamieszczane na profilach społecznościowych zgodne z założeniami BK, nowym CI BK oraz wytycznymi pochodzącymi z Urzędu Miasta Krakowa,

- zwiększenie zasięgu działań promocyjnych poprzez wykorzystanie radia, którego słuchają nie tylko mieszkańcy, ale też osoby przebywające na terenie miasta, a także poszczególne grupy docelowe, np. kierowcy.

Grupa docelowa:

- mieszkańcy Krakowa i osoby przebywające na terenie miasta,
- wszystkie osoby, których dotyczą działania związane z Programem,
- studenci krakowskich uczelni,
- w wypadku promocji konkretnych działań i inicjatyw (z zakresu poszczególnych dziedzin), zasadne będzie doprecyzowanie grupy docelowej (np. uczniowie, seniorzy, kierowcy itp.),
- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa, których zakres działalności jest zbieżny z założeniami i celami realizowanego Programu Bezpieczny Kraków,
- przedstawiciele mediów (dziennikarze).

g) Przygotowanie nowych, zgodnych z CI Bezpiecznego Krakowa materiałów promocyjnych - plakaty, bannery, foldery informacyjne itp. (narzędzia ATL).

Proponowane metody:

Wykorzystanie istniejących, lokalnych kanałów komunikacyjnych (BusTv, Miejska TV).

Grupa docelowa:

- mieszkańcy Krakowa i osoby przebywające na terenie miasta,
- wszystkie osoby, których dotyczą działania związane z Programem,
- w wypadku promocji konkretnych działań i inicjatyw (z zakresu poszczególnych dziedzin), zasadne będzie doprecyzowanie grupy docelowej (np. uczniowie, seniorzy, kierowcy itp.),
- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa, których zakres działalności jest zbieżny z założeniami i celami realizowanego Programu Bezpieczny Kraków,
- przedstawiciele mediów (dziennikarze).

Cel operacyjny 2: Promować konkretne elementy Programu skierowane do właściwych grup docelowych - potencjalnie zainteresowanych mieszkańców, poszczególnych grup (np. seniorzy, uczniowie, nauczyciele, uczestnicy ruchu drogowego, turyści) i organizacji pozarządowych.

a) Organizowanie wydarzeń o charakterze ogólnomiejskim skierowanych do mieszkańców lub konkretnych grup docelowych (działania PR).

Proponowane metody:

Organizowanie w ramach Bezpiecznego Krakowa wydarzeń skierowanych do mieszkańców Krakowa, odbywających się w ramach realizacji poszczególnych celów i działań konkretnych grup dziedzinowych, w tym:

- **warsztaty i szkolenia skierowane do konkretnych grup docelowych**, np. kierowców, seniorów, młodzieży szkolnej i nauczycieli, będące realizacją założonych w Programie celów dla właściwych grup dziedzinowych,
- **spotkania plenerowe i pikniki miejskie** – wydarzenia o charakterze otwartym, zachęcające mieszkańców Krakowa do aktywnej partycypacji w inicjatywach podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa w mieście. W trakcie wydarzeń zorganizowanie licznych atrakcji, nawiązujących do działalności podejmowanej przez BK, dla dzieci i dorosłych.

Grupa docelowa:

- mieszkańcy Krakowa i osoby przebywające na terenie miasta,
- wszystkie osoby, których dotyczą działania związane z Programem,
- w wypadku promocji konkretnych działań i inicjatyw (z zakresu poszczególnych dziedzin), zasadne będzie doprecyzowanie grupy docelowej (np. uczniowie, seniorzy, kierowcy itp.),
- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa, których zakres działalności jest zbieżny z założeniami i celami realizowanego Programu Bezpieczny Kraków,
- przedstawiciele mediów (dziennikarze).
- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa, których zakres działalności jest zbieżny z założeniami i celami realizowanego Programu Bezpieczny Kraków,
- przedstawiciele mediów (dziennikarze).

Cel operacyjny 3: Pozyskać partnerów do przygotowania, przeprowadzenia i promowania Programu i nawiązanie z nimi długoterminowej współpracy.

a) Prowadzenie bazy organizacji, których działania pokrywają się z Programem Bezpieczny Kraków (narzędzia BTL).

Proponowane metody:

- zbudowanie bazy organizacji, których działania pokrywają się z Programem BK,
- bezpośredni kontakt z sektorem organizacji pozarządowych w celu poinformowania o działaniach Programu i w uzasadnionych przypadkach zaproponowania współpracy.

Grupa docelowa:

- ogół dorosłych mieszkańców Krakowa,
- dzieci i młodzież,
- turyści przebywający na terenie Miasta Krakowa,
- w wypadku promocji konkretnych działań i inicjatyw (z zakresu poszczególnych dziedzin), zasadne będzie doprecyzowanie grupy docelowej (np. uczniowie, seniorzy, kierowcy itp.),
- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa, których zakres działalności jest zbieżny z założeniami i celami realizowanego Programu Bezpieczny Kraków,
- przedstawiciele mediów (dziennikarze).

b) Oferty współpracy kierowane do potencjalnych partnerów (NGO) oraz kontakt bezpośredni z potencjalnymi partnerami (narzędzia BTL).

Proponowane metody:

- przygotowanie zapytań i ofert współpracy przy realizacji poszczególnych zadań, które będą kierowane do potencjalnych partnerów,
- przygotowanie mailingu i formuły telefonicznej kontaktu z potencjalnymi partnerami.

Grupa docelowa:

- organizacje pozarządowe (NGO) działające na obszarze Miasta Krakowa i całego kraju, których zakres działalności jest zbieżny z założeniami i celami realizowanego Programu Bezpieczny Kraków.

- c) Dbalność o systematyczne publikacje nt. Bezpiecznego Krakowa w lokalnej prasie i telewizji - artykuły i wzmianki dotyczące bezpieczeństwa w mieście i podejmowanych w ramach Bezpiecznego Krakowa działań (działania PR).**

Proponowane metody:

- utrzymywanie dobrych i regularnych kontaktów z mediami, informowanie mediów o podejmowanych inicjatywach i zapraszanie do udziału w organizowanych przedsięwzięciach,
- organizacja konferencji prasowych.

Grupa docelowa:

- przedstawiciele mediów (dziennikarze).

Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):

2018 r.: 170 000,00 zł

2019 r.: 140 000,00 zł

2020 r.: 140 000,00 zł

2021 r.: 130 000,00 zł

VI. Plan realizacji i zasady finansowania Programu.

VI.1. Plan realizacji Programu.

Cel szczegółowy Programu	Nr zadania budżetowego	Nazwa zadania / działania budżetowego	Usługa publiczna	Nazwa zadań	Nazwa produktu ⁱ	Lata trwania	PRELEMINARZ REALIZACJI ZADANIA				OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	GRUPY DOCELOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA				KOORDYNATOR/REALIZATOR	PARTNERZY
							2018 (kwota całkowita)	2019 (kwota całkowita)	2020 (kwota całkowita)	2021 (kwota całkowita)		1 - MIESZKAŃCY	2-TURYŚCI	3-PRZEDSIĘBIORCY	4-INNE - JAKIE		
Zwiększanie poziomu kompetencji do udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia	OC/PBK/06	Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”	B-1	Akademia Superbohaterów (Edukacja i promocja postaw w zakresie bezpieczeństwa miejskiego)	Szkolenie	2018-2021	525 500,00 zł	519 500,00 zł	195 000,00 zł	350 000,00 zł	Zbudowanie Akademii Superbohaterów (Edukacja i promocja prospołecznych postaw w zakresie bezpieczeństwa miejskiego); Realizacja działań edukacyjnych z zakresu praw i obowiązków pokrzywdzonego lub świadka w procesie karnym lub wykroczeniowym; Rozpowszechnianie wiedzy na temat właściwej reakcji w przypadku, gdy człowiek stanie się ofiarą lub świadkiem czynu zabronionego, wypadku lub kolizji. („Świadomy świadek”); Przeszkolenie mieszkańców Krakowa w zakresie udzielania pomocy przedmedycznej w przypadku NZK; Utrzymywanie i rozbudowa Krakowskiej Sieci AED „Impuls Życia”; Wypożyczenie szkół w pomoce dydaktyczne niezbędne do praktycznej nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej z wykorzystaniem automatycznych defibrylatorów zewnętrznych; Prowadzenie warsztatów z zakresu pierwszej pomocy z wykorzystaniem zakupionego sprzętu Budowa krakowskiej społecznej sieci ratowników. (Do realizacji potrzebna zmiana obowiązujących przepisów); Współpraca Miasta z Krakowskim Pogotowiem Ratunkowym w zakresie wczesnego powiadamiania ratowników KSSR o przypadkach nagłego zatrzymania krążenia poza szpitalem z użyciem dedykowanej aplikacji na smartfon. Cel realizowany po wprowadzeniu zmian prawnych umożliwiających współpracę podmiotów systemu Ratownictwa Medycznego z ratownikami społecznymi. (Do realizacji potrzebna zmiana obowiązujących przepisów); Promocja działania systemu współpracy KPR - KSSR i zachęcanie do podejmowania przez mieszkańców aktywności w ramach KSSR. (Do realizacji potrzebna zmiana obowiązujących przepisów); Prowadzenie działań prewencyjnych wśród osób starszych; Przeszkolenie pracowników obiektów użyteczności publicznej pod kątem rozpoznawania zagrożeń związanych z terroryzmem oraz podejmowania działań w przypadku ataku terrorystycznego;	X	X		-studenci krakowskich uczelni,	OC	Uczelnie wyższe Policja Straż Miejska Miasta Krakowa Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK Wydział Edukacji UMK Organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Rady Dzielnic Miasta Krakowa Ratownictwo Medyczne
				Rozpowszechnienie wiedzy na temat statusu pokrzywdzonego i świadka w sprawach z zakresu kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń	Szkolenia												
				Zwiększenie przeżywalności w przypadkach nagłego zatrzymania krążenia (NZK) poza szpitalem	Szkolenia												
				Zwiększenie kompetencji seniorów w zakresie	Szkolenia												

				reagowania na zagrożenie i gotowości do pomagania innym						Audyt krakowskich obiektów użyteczności publicznej pod kątem wdrożenia skutecznych antyterrorystycznych rozwiązań technicznych i organizacyjnych oraz poziomu przygotowania personelu.						usługi, inspekcje i straż	
				Poprawa stopnia przygotowania obiektów użyteczności publicznej w Krakowie w zakresie przeciwdziałania atakowi terrorystycznemu i na wypadek ataku terrorystycznego	Szkolenia												
Ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach	OC/PBK/06	Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”	B-I	Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania i radzenia sobie ze zjawiskami agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży	Szkolenia	2018-2021	450 000,00 zł	450 000,00 zł	450 000,00 zł	350 000,00 zł	Poszerzenie wiedzy (6 grup docelowych – dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni szkół, pracownicy służb społecznych, rodzice, uczniowie) w zakresie radzenia sobie ze zjawiskami agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem nowych form związanych z rozwojem technologii informacyjno-komunikacyjnej. Zwiększenie stopnia znajomości nowych sposobów zapobiegania i radzenia sobie z agresją i przemocą wśród dzieci i młodzieży; Wzrost wiedzy na temat agresji i przemocy (nasilenia zjawiska i jego różnych form) w środowisku dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach na terenie miasta; Rozwijanie kompetencji różnych grup profesjonalistów (dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni szkół, pracownicy służb społecznych) w zakresie zapobiegania zjawisku agresji i przemocy oraz działań profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży; Rozwijanie kompetencji interpersonalnych dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie w sytuacjach społecznych sprzyjających pojawianiu się zjawisk agresji i przemocy; Rozwój kompetencji wykorzystania metody mediacji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży szkół na terenie miasta; Poszerzenie stanu wiedzy o znaczeniu infrastruktury materialnej szkół i ich otoczenia dla bezpieczeństwa dzieci i młodzieży; Audyt szkół w zakresie infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa dla bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. (Razem z celem szczegółowym IV); Zwiększanie poziomu dostosowania infrastruktury materialnej do potrzeb bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.	X			6 grup docelowych – dyrektorzy, nauczyciele, inni pracownicy pedagogiczni szkół, pracownicy służb społecznych, rodzice, uczniowie	OC	Uczelnie wyższe Policja Straż Miejska Miasta Krakowa Wydział Edukacji UMK usługi, inspekcje i straż Organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Rady Dzielnic Miasta Krakowa

Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu	OC/PBK/06	Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”	B-I	Zintegrowanie zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego	Stworzone Centrum Monitoringu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego	2018-2021	402 500,00 zł	670 800,00 zł	734 800,00 zł	280 000,00 zł	Stworzenie Centrum Monitoringu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (CMBRD) umiejscowionego w ZDMK. Obsadę etatową Centrum zapewni ZDMK; Stworzenie i ciągła aktualizacja bazy danych obejmującej informacje pozyskiwane m. in. z Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego S.A., Służby Zdrowia oraz Straży Miejskiej (w dalszej perspektywie także z jednostek Straży Pożarnej oraz Centrum Powiadamiania Ratunkowego); Doradztwo oraz monitorowanie bazy danych przez przedstawicieli służb ochrony porządku publicznego; Nawiązanie współpracy z firmami ubezpieczeniowymi, w celu pozyskania danych dotyczących kolizji drogowych, do których nie była wzywana policja, poprzez zachętę w postaci wskazania zysku dla firm ubezpieczeniowych oraz promocji firmy; Stworzenie otwartego dostępu do danych o bezpieczeństwie ruchu drogowego; Wzmocnienie wrażliwości społecznej na przypadki łamania przepisów ruchu drogowego; Zmiana wizerunku osoby reagującej na przypadki łamania przepisów ruchu drogowego, podkreślenie właściwej postawy obywatelskiej; Uświadamianie o istniejących zagrożeniach w ruchu drogowym wynikających z łamania przepisów; Pogłębianie świadomości społeczeństwa poprzez działania profilaktyczne (zajęcia, kampanie, akcje); Analiza i nagłaśnianie sytuacji typu: nieudzielenie pomocy ofiarom wypadku, ucieczka z miejsca zdarzenia (kontakt z mediami, informacje na portalach społecznościowych, stronach internetowych Policji, Straży Miejskiej i innych służb); Zaangażowanie organizacji społecznych w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego informacyjno-promocyjne (kampanie społeczne); Prowadzenie kampanii społecznych z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego dla dorosłych oraz młodzieży, w tym programy dla krakowskich uczelni, programy dla szkół średnich, poszczególnych grup zawodowych (taxi itd.), oraz w szczególności dla osób starszych (kluby seniora itd.); Prowadzenie zajęć dla szkół i przedszkoli z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego; Edukacja w zakresie pierwszej pomocy dla ofiar wypadków we wszystkich grupach wiekowych; Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego; Przeprowadzenie szkoleń specjalistycznych z zakresu pomocy przedmedycznej wśród służb i innych użytkowników dróg (m.in. kierowcy, w tym kierowcy zawodowi, kierowcy TAXI, MPK, motocykliści, rowerzyści); Zakup i przekazanie podstawowego sprzętu do pierwszej pomocy służbom ochrony porządku publicznego, stowarzyszeniom i innym grupom zawodowym zajmującym się ratownictwem medycznym, transportem drogowym oraz wyposażenie innych wybranych grup użytkowników dróg w sprzęt do pomocy przedmedycznej; Zwiększenie ilości służb (Policja, Straż Miejska – służby samodzielne i łączone) w terenie poprzez organizowanie akcji ukierunkowanych na ograniczenie tego typu wykroczeń, zorganizowanie dodatkowych służb wykonywanych przez funkcjonariuszy w czasie wolnym, wykraczającym poza ustawowo określone godziny pracy (płatne służby finansowane przez miasto);	X	X	Policja SMMK	OC	Uczelnie wyższe
				Wylimitowanie postaw obojętności społeczeństwa wobec wykroczeń dotyczących niechronionych uczestników ruchu drogowego	Działania edukacyjne											Wydział Gospodarki Komunalnej
				Prowadzenie profilaktyki na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	Działania edukacyjne											Policja
				Zwiększenie skuteczności pomocy przedmedycznej	Szkolenia											Straż Miejska Miasta Krakowa
				Zwiększenie obecności służb ochrony porządku i bezpieczeństwa w miejscach najbardziej zagrożonych dla niechronionych uczestników ruchu drogowego	Zrealizowane akcje prewencyjne/profilaktyczne											ZDMK

służby, inspekcje i straże
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A., Organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
Rady Dzielnic Miasta Krakowa
Firmy ubezpieczeniowe

				Poprawienie bezpieczeństwa infrastruktury drogowej	Poprawa infrastruktury drogowej						Włączenie do działań form oddziaływania pozaprawnego – edukacyjnego, polegającego na wywołaniu uczucia zawstydzenia u sprawców wykroczenia, nagradzaniu zachowań pozytywnych; Doposażenie służb w sprzęt umożliwiający monitorowanie miejsc szczególnie niebezpiecznych (np. miernik prędkości - praca w rejonie przejść dla pieszych, itd.); Likwidacja tzw. „czarnych punktów” poprzez korekty organizacji ruchu oraz w razie konieczności działania inwestycyjne (poprawa infrastruktury - przebudowa odcinków dróg w miejscach występowania największej ilości zdarzeń drogowych); Wzmocnienie oznakowania i identyfikacji stref ograniczonej prędkości 30 km/h oraz stref zamieszkania, wzmocnienie oznakowania w rejonie przejść dla pieszych, wprowadzenie oznakowania poziomego przy wjazdach do stref, itd.; Rozszerzenie zasięgu stref ograniczonej prędkości 30km/h; Weryfikacja oznakowania pionowego i poziomego. Eliminacja zbędnego oznakowania i uzupełnienie brakującego. Zastąpienie malowania podwójnej linii ciągłej na jezdniach linią pojedynczą; Wzmocnienie czujności pieszych poprzez dodatkowe ostrzeżenia w pobliżu oznakowanych przejść.						
Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców	OC/PBK/06	Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”	B-I	Zwiększenie funkcjonalności mapy zagrożeń jako narzędzia analizy przestrzennej zagrożeń	Szkolenia	2018-2021	200 000,00 zł	200 000,00 zł	200 000,00 zł	100 000,00 zł	Uzupełnienie oraz bieżąca aktualizacja na mapie danych Policji i Straży Miejskiej na temat przestępstw i wykroczeń; Uzupełnienie oraz bieżąca aktualizacja na mapie danych miejskich instytucji i organizacji dotyczących czynników potencjalnie powiązanych koncentracją przestępczości (na potrzeby tzw. analizy hot spots); Uzupełnienie oraz bieżąca aktualizacja na mapie danych z badań poczucia bezpieczeństwa mieszkańców; Prowadzenie systematycznej analizy punktów zapalnych (hot spots) w zakresie miejsc aktualnej i przyszłej koncentracji przestępczości oraz przyczyn tej koncentracji; Dokształcenie osoby(ów) obsługującej(ych) mapę w zakresie najnowszych metod analiz wykorzystujących systemy geolokalizacji; Prowadzenie cyklicznych (2 razy do roku) badań sondażowych dotyczących poczucia bezpieczeństwa mieszkańców; Dostosowanie wykorzystywanych dotychczas narzędzi badawczych oraz złożonych mierników danych (indeksów, skal) do potrzeb analizy przestrzennej; Wypracowanie i wdrożenie metod częściowej automatyzacji procesu przygotowania raportów na temat bezpieczeństwa w mieście; Opracowanie i wdrożenie procedury udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo; Opracowanie oraz wdrożenie procedury udostępniania danych pochodzących z mapy zagrożeń przedstawicielom mieszkańców (radom dzielnic, organizacjom pozarządowym); Opracowanie i wdrożenie procedury oraz zakresu udostępniania danych pochodzących z map zagrożeń opinii publicznej; Opracowanie i wdrożenie procedury konsultacji danych z analizy zagrożeń z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz reprezentacji mieszkańców (np. rady dzielnic, dzielnicow); Stworzenie platformy współpracy z przedstawicielami środowisk akademickich różnych dyscyplin (np. socjologia, psychologia, pedagogika, kryminologia, geografia) w celu przygotowywania opracowań naukowych wykorzystujących dane z mapy zagrożeń;	X			Służby ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa, Miejskie jednostki, których działalność dotyczy wprost lub powiązana jest z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa, Rady Dzielnic Miasta Krakowa, prywatne firmy ochrony osób i mienia. Naukowcy i studenci zajmujący się problematyką przestrzennej analizy przestępczości Pracownicy Urzędu Miasta obsługujący mapę zagrożeń	OC	Katedra Socjologii Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego

[illegible]

Fundusz Ekspertski	OC/PBK/06	Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”	B-I	Pozyskanie ekspertów do prowadzenia i promowania Programu	Zawarte umowy o współpracy	2018-2021	500 000,00 zł	500 000,00 zł	500 000,00 zł	200 000,00 zł	Pozyskanie do współpracy ekspertów tj. liderów wykonawczych i wspomagających poszczególnych dziedzin, odpowiedzialnych za wdrożenie programu w granicach tych dziedzin (celów szczegółowych): ▪ zwiększanie poziomu kompetencji do udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia; ▪ ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach; ▪ zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu; ▪ zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców; ▪ promowanie Programu wśród mieszkańców Krakowa oraz angażowanie społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w jego realizację; ▪ lidera ds. współpracy z Radami Dzielnic i organizacji otwartych konkursów dla sektora organizacji pozarządowych oraz uczelni wyższych	X	X	X	-	OC	-
Ewaluacja Programu	OC/PBK/13	Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”	B-I	Monitoring i ewaluacja uzyskanych efektów.	Raport	2018-2021	150 000,00 zł	150 000,00 zł	150 000,00 zł	120 000,00 zł	Przyjęte metody będą dostosowane do typu zadania, a pozytywny rezultat – warunkiem rozliczenia zadania. Powołany zostanie lider koordynujący prace ewaluacyjne. Lider będzie dokonywał oceny samodzielnie albo będzie powoływał odpowiedni zespół. Decyzja o podmiocie dokonującym ewaluacji podejmowana będzie w zależności od charakteru i złożoności działań realizowanych w poszczególnych dziedzinach, a także przyjmowanych do każdego z nich wskaźników efektywności.	-	-	-	Realizatorzy Programu	OC	Uczelnie wyższe

ⁱ Wyszczególniono produkt najbardziej reprezentatywny.

VI.2. Zasady finansowania Programu.

Podstawowym źródłem finansowania zadań przewidzianych w Programie będą środki zaplanowane w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Krakowa, ujęte w perspektywie trzyletniej, których dysponentem będzie Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK. Kolejne źródło finansowania realizacji części zadań jest oparte o partycypację w tym zakresie samych realizatorów – są to m.in. na środki pozostające w dyspozycji Straży Miejskiej Miasta Krakowa, Zarządu Zieleni Miejskiej czy Zarządu Dróg Miasta Krakowa. Program przewiduje też pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań z funduszy Unii Europejskiej. Jednak z uwagi na sposób aplikowania o przyznanie tego rodzaju środków (wyłącznie w ramach ogłaszanych konkursów) oraz brak pewności możliwości uzyskania finansowania, w odniesieniu do żadnego z zadań zdefiniowanych w ramach Programu „Bezpieczny Kraków” nie przewidziano wyłącznie finansowania ze środków unijnych.

W programie „Bezpieczny Kraków” przewidziano trzy sposoby (formy) finansowania zadań, które polegają na:

1. Bezpośrednim finansowaniu realizacji zadania przez wskazany w treści Programu podmiot (np. Policja, SMMK, Krakowski Ośrodek Terapii).
2. Otwartych konkursach ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów sektora prywatnego prowadzących działalność pożytku publicznego na realizację zadań publicznych/projektów przewidzianych wprost w ramach celów szczegółowych Programu „Bezpieczny Kraków”;
3. Otwartych konkursach ofert dla organizacji pozarządowych oraz podmiotów sektora prywatnego prowadzących działalność pożytku publicznego na realizację zadań publicznych/projektów proponowanych przez Rady Dzielnic miasta Krakowa w ramach celów szczegółowych Programu „Bezpieczny Kraków”.

Zaproponowane formy finansowania mają na celu z jednej strony zwiększenie możliwości partycypacji w realizacji zadań przez partnerów społecznych, w tym organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, z drugiej zaś mają się przyczynić do redukcji kosztów niezbędnych dla realizacji zadań. Formy i źródła finansowania poszczególnych celów szczegółowych zostały określone każdorazowo w tabelarycznej części Programu, tj. w rozdziale VI.

Kwoty ujęte w Programie konkretyzowane będą w uchwałach budżetowych. Podkreślić należy, że nakłady na bezpieczeństwo i porządek publiczny są ujmowane niezależnie od proponowanych kwot w planach właściwych jednostek, a kwoty wskazane w Programie stanowią propozycję finansowania zadań szczegółowych w nim przewidzianych.

Dalsze czynności zmierzające do zapewnienia finansowania zadań, będą wykonywane zgodnie z instrukcją opracowywania Programów realizujących Strategię Rozwoju Krakowa, która stanowi załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 2943/2017 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 3.11.2017 r.

VII. Ewaluacja i koordynacja Programu.

VII.1. Ewaluacja Programu.

Każde zadanie realizowane w ramach Programu „Bezpieczny Kraków” będzie podlegało monitoringowi w odniesieniu do wykonania oraz ewaluacji uzyskanych efektów. Przyjęte metody będą dostosowane do typu zadania, a pozytywny rezultat – warunkiem rozliczenia zadania. Powołany zostanie lider koordynujący prace ewaluacyjne, podlegający wyłącznie Radzie Programowej, ponieważ do jego zadań należeć będzie także monitorowanie pracy Zespołu Wykonawczego. Lider będzie dokonywał oceny samodzielnie albo będzie powoływał odpowiedni zespół ekspertów do konkretnego zadania. Decyzja o podmiocie dokonującym ewaluacji podejmowana będzie w zależności od charakteru i złożoności działań realizowanych w poszczególnych dziedzinach, a także przyjmowanych do każdego z nich wskaźników efektywności. Lider ds. ewaluacji będzie składał Radzie sprawozdanie z postępów w realizacji Programu co 12 miesięcy.

Szacunkowy koszt realizacji (całkowity):

2018: 150 000,00 zł

2019: 150 000,00 zł

2020: 150 000,00 zł

2021: 120 000,00 zł

VII.2. Koordynacja Programu.

Koordynacja Programu „Bezpieczny Kraków” odbywa się na kilku poziomach. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa nr 1341/2018 w sprawie powołania Rady Programowej i Zespołu wykonawczego Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków” powołana została Rada Programowa, która jest odpowiedzialna m.in. za:

- akceptację rocznego harmonogramu realizacji Programu;
- akceptację projektu planu wydatków w danym roku budżetowym;
- nadzorowanie ewaluacji Programu oraz podejmowanie decyzji ws. wdrożenia wniosków przedstawionych przez lidera ds. ewaluacji;
- akceptację rocznego sprawozdania z realizacji Programu i przedłożenia go Prezydentowi Miasta Krakowa.

Za koordynację całości Programu z ramienia Urzędu Miasta Krakowa odpowiadać będzie Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Powołany zostanie także Zespół Wykonawczy, składający się z:

- przewodniczącego i jego zastępcy;
- sekretarza;

- liderów wykonawczych i wspomagających poszczególnych dziedzin, odpowiedzialnych za wdrożenie Programu w granicach tych dziedzin (celów szczegółowych):
 - zwiększanie poziomu kompetencji do udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia;
 - ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach;
 - zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu;
 - zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców;

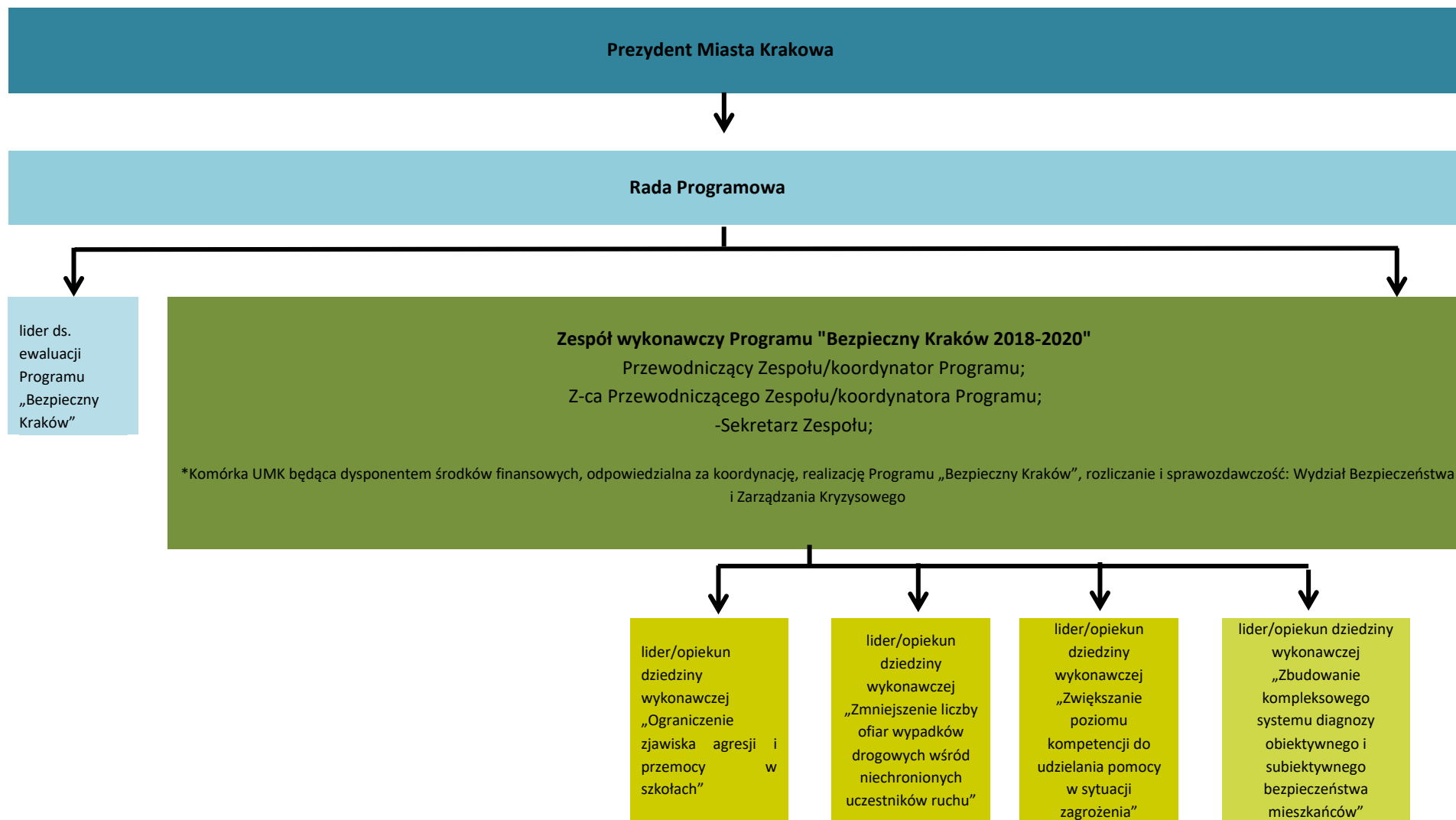
Liderzy dziedzin będą odpowiedzialni w szczególności za koordynację wykonywania zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu określonych w punkcie V (cele Programu). Wybierani będą spośród osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem w określonym zakresie.

Szczegółowe kwestie związane z koordynacją realizacji Programu w ujęciu administracyjno-organizacyjnym oraz merytorycznym, w tym uprawnienia i obowiązki w/w podmiotów, a także tryb podejmowania przez nie rozstrzygnięć są uregulowane zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa nr 1341/2018 w sprawie powołania Rady Programowej i Zespołu wykonawczego [...]. Do zadań Zespołu należy całość działań związanych z koordynacją Programu, a w szczególności:

- wykonywanie zaleceń Rady Programowej;
- opracowywanie rocznego harmonogramu realizacji Programu i przedstawianie go do zaopiniowania Radzie Programowej;
- wdrażanie wniosków wynikających z prowadzonej ewaluacji;
- opracowywanie rocznego planu działań promocyjnych Programu i przedstawianie go do zaopiniowania Radzie Programowej;
- współpraca z Radami i Zarządami Dzielnic Miasta Krakowa oraz z organizacjami pozarządowymi;
- opracowywanie rocznego sprawozdania z realizacji Programu i przedstawianie go do zaopiniowania Radzie Programowej.

Rada Miasta Krakowa

Szacunkowy koszt realizacji - Fundusz ekspercki (koszt całkowity):
2018: 500 000,00 zł

2019: 500 000,00 zł

2020: 500 000,00 zł

2021: 200 000,00 zł

VIII. Ryzyka dla Programu.

Lista ryzyk zidentyfikowanych dla programu				
Cel szczegółowy	Nazwa ryzyka	Ocena istotności	Wskaźnik monitorowany	Status postępowania z ryzykiem
Cel szczegółowy I: Zwiększanie poziomu kompetencji do udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia tak, aby poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród mieszkańców i osób przebywających na terenie Krakowa objętych Programem był nie mniejszy niż 60%	Brak zainteresowania mieszkańców udziałem w szkoleniach z zakresu pierwszej pomocy	2	W32_B (Poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród osób objętych szkoleniem w ramach Programu)	Monitorowanie
Cel szczegółowy I: Zwiększanie poziomu kompetencji do udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia tak, aby poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród mieszkańców i osób przebywających na terenie Krakowa objętych Programem był nie mniejszy niż 60%	Niskie oceny zewnętrzne (B6)	3	W32_B (Poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród osób objętych szkoleniem w ramach Programu)	Przeciwdziałanie/ograniczanie
Cel szczegółowy II: Ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach tak, aby satysfakcja z poziomu bezpieczeństwa na terenie krakowskich szkół objętych Programem była nie mniejsza niż 60%	Niskie oceny zewnętrzne	3	W33_B (Poziom bezpieczeństwa na terenie krakowskich szkół objętych Programem "Bezpieczny Kraków")	Przeciwdziałanie/ograniczanie
Cel szczegółowy III: Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu tak, aby satysfakcja z poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym wśród osób objętych badaniami poczucia bezpieczeństwa była nie mniejsza niż 30%.	Niskie oceny zewnętrzne	3	W15_T (wzrost poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego)	Przeciwdziałanie/ograniczanie
Cel szczegółowy IV: Stworzenie bezpiecznych przestrzeni w Krakowie tak, aby satysfakcja z poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej pod względem zagospodarowania przestrzennego i ładu architektonicznego wśród osób objętych badaniami poczucia bezpieczeństwa była nie mniejsza niż 10%	Niskie oceny zewnętrzne	3	W34_B (Poziom bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej)	Przeciwdziałanie/ograniczanie
Cel szczegółowy V: Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców tak, aby poziom satysfakcji z wiedzy o bezpieczeństwie i poczuciu bezpieczeństwa obywateli posiadany przez pracowników miejskich jednostek oraz instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny był nie mniejszy niż 60%	Niewykonanie planowanych lub wymaganych metodą działań lub podejmowanie działań niezrozumiałych dla odbiorcy, a przez to nieefektywnych	2	W35_B (Poziom wiedzy o bezpieczeństwie i poczuciu bezpieczeństwa obywateli)	Monitorowanie
Cel szczegółowy VI: Promowanie programu wśród mieszkańców Krakowa oraz angażowanie społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w jego realizację tak, aby poziom znajomości programu „Bezpieczny Kraków” wśród osób objętych badaniami poczucia bezpieczeństwa był nie mniejszy niż 5%	Słaba rozpoznawalność Programu "Bezpieczny Kraków"	3	W36_B (Poziom znajomości/rozpoznawalności programu „Bezpieczny Kraków")	Przeciwdziałanie/ograniczanie

IX. Interesariusze Programu.

Interesariuszami Programu są osoby przebywające stale bądź czasowo w Krakowie, związki i stowarzyszenia tych osób, organizacje społeczne oraz instytucje publiczne. Poszczególne grupy docelowe zostały szczegółowo określone na poziomie celów operacyjnych.